NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa. Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 26 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/E/4/4

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ® Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.
Tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50. USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. 14.00, 3 k. 9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3. k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $13.50, 6 k. $6.75. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Lennupostilisa.. Ülemeremaadesse: 1. a. $23. 50, 6 k. $11.75.
Üksiknumber —.50c.
Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ® Tel. 466-0951

— ☆ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.
Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ☆ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.
Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 41 (1496) 1978 — NELJAPÄEVAL, 12. OKTOOBRIL — THURSDAY, OCTOBER 12 — XXIX aastakäik

„RAHVUSKULTUUR JA VABADUS SAMMUVAD KÄSIKÄES"

Pühapäeval, 8. oktoobril toimus New Yorgis XI Põhja-Ameerika Eesti Meeslaulupäev, millest osavõtt nii lauljate kui ka kuulajaskonna poolt oli rohkearvuline. Meeskooridest võtsid laulupäevast osa: Baltimore Eesti Laulumehed, Connecticuti Eesti Meeskoor, Toronto Eesti Meeskoor ja New Yorgi Eesti Meeskoor, kokku üle saja laulumehega. Üldkoore juhatasid vaheldumisi kõik osavõtvate kooride koorijuhid: Mati Tammaru, Ants Laan, Harry Toi, Asta Ballstadt, ning Erik ja Katrin Veski.

Ühendkoorid esitasid 13 laulu, mis viimse istekohani (1200) täidetud saal võttis vastu kaasaelavalt, nõudes mitme laulu kordamist.

Solistkoorina esitas T. E. Meeskoor 5 laulu Harry Toi juhatusel, nendest kaks tulid korrata. Solistideks olid Heinz Riivald ja Olev Härm, klaveril Asta Ballstadt.

Laulupäev toimus Armeenia kultuurikeskuse ruumikas saalis. Kava algas Heinz Riivaldi poolt lauldud USA hümniga. Pärast NYE Meeskoori esimehe R. Susi mõnelauselist tervitust avas E. V. esindaja peakonsul Ernst Jaakson laulupäeva öeldes:

„Rahvuskultuur ja vabadus sammuvad käsikäes.

Ainult vabaduses saab rahvuskultuur õitseda. Laulus kostab eestlaste hinge igatsus ja võitluse vaim, mis nõuab meie rahvale vabadust ja iseseisvust. Selles vaimus on mul au avada XI Eesti Meeslaulupäeva." Selle järele kinnitati peakonsuli poolt traditsioonilised mälestusnaelad osavõtvate kooride lipuvarrastele.

Toronto Eesti Meeskoori esimees August Raag kutsus kõiki osa võtma Eesti Laulupidude 110. aastapäeva tähistamise laulupeost Torontos 1979. a. Ta ütles, et esimene Eesti Meeslaulupäev peeti Torontos 25 aastat tagasi ja järgmine (kaheteistkümnes) peetakse jälle Torontos 1981. aastal.

Ühendkooride avalauluna kõlas Asta Ballstadti poolt juhatatult K. Türnpu — Kyrie, mis lõi sooja kontakti kuulajaskonnaga. Ühendkooride lauludes olid solistideks J. Simm'i — „Oma saar'e" esitamisel Ragnar Pohlak ja L. Virkhaus'i — „Aga ükskord algab aega" ettekandel Harry Verder.

Traditsiooniliseks lõpulauluks oli G. Ernesaks'a — „Hakkame, mehed, minema," mille järele paluti lavale koori ette kõik koorijuhid ja solistid ning igale koorijuhile pandi kaela loorberipärg ja solistidele anneti lilli. Lõppsõnas

ERKÜ esimees, Juhan Simonson ütles.

„... Samuti, nagu teie siin, on teie lauluvennad kaugel kodu Eestis kõrgel hoidnud Eesti meeslaulutraditsiooni. Loodame, et saabub tund, mil teie lauluvennad kodumaal ei pea enam laulma kiidulaulu Leninile, vaid et nad võivad vabade meestena laulda laulu vabale Eestile. Jätkame võitlust selle sihi saavutamiseks. USA eestlaskonna nimel avaldan siirat tänu eesti lauluvendadele nii kaugelt, kui lähedalt ning teenitud tunnustust teie väsimatutele koorijuhtidele... Olen kindel, et tänase kontserdi kuulajaskond ühineb minuga, kui lõpetades ütlen Eesti Lauluvendadele: Te tulite, te laulsite, te võitsite."

Pärast kontserti algas omavaheline koosviibimine,

millest osavõtt oli samuti väga rohkearvuline. Mitmedki olid sunnitud ruumipuudusel jääma ukse taha. Meeleolu ja tantsumuusika eest hoolitses Leo Pleskovi orkester. Toronto Meeskoor laulis A. Läte — „Mälestus" [?] ja P. Tammeveski — „Üks ainus öis" ning kõikide laulumeeste ühislauluna kõlas K. Türnpu — „Mu armas isamaa".

XI Põhja-Ameerika Eesti Laulupäeva ühendkoor esinemas Katrin Veski juhatusel. Foto — O. Haamer

Põhja-Ameerika Eesti Meeslaulupäeva kontserdi lõppedes said ühendkooride juhid loorberipärjad. Esimeses reas, vasakult: Solist Ragnar Pohlak, TEM koorijuhid Harry Toi ja Asta Ballstadt, NYEM'i koorijuht Katrin Veski, BEL koorijuht Mati Tammaru, Conn. Eesti Meesk. juht Ants Laan, NYEM koorijuht Erik Veski ja ERKN esimees Juhan Simonson.
Foto — O. Haamer

Jälle postistreik?

Alles see oli kui kirjakandjad oma roteeriva streigiga peatasid mitmel pool Kanadas postiliikluse. Nüüd ähvardab uus streik — seekord postiametnike poolt. Kui ei saavutata kokkulepet, lähevad sorteerijad ja teised sisetöölised streikima esmaspäeval, 16. oktoobril. Kuna posti korrapärane liikumine on väga oluline riigi majandusele, võib arvata, et sel nädalal istungjärgu alustanud parlament seadusega postiteenistujad tööle kutsub.

Postistreigi korral on takistatud ka „Meie Elu" kättetoimetamine. Suur-Toronto ja ümbruskonna tellijate lehed tuuakse sel juhul „Meie Elu" talitusse Eesti Maja teisel korral, kust neid võib kätte saada kolmapäeviti alates kl. 3-est. Üksiknumbrid on müügil alates kolmapäeva pärastlõunast nii talituses kui müügikohtades.

T. E. AIANDUSKLUBI

loeng
aianduse eriteadlane A. HAAVANIIT
„SÜGIS AIAS",
neljapäeval, 26. oktoobril kl. 8 õ. Eesti Majas.
KÕIK TERETULNUD!

Kreml nõus dissidentide vabastamiseks

Kremlist on antud mõista, et L. Brezhnev kavatseb täita oma lubadusi, mis ta andis senaator E. Kennedyle, kus neil oli kahe tunni pikkune kõnelus, et N. Liit laseb 15 tähtsamal dissidendil koos perekondadega lahkuda N. Liidust. Praegu ei saa seda teha, sest E. Kennedy rääkis sellest lubadusest USA pressis ja tuleb oodata, millal kõmu selle ümber vaibub. On alatud ka uuesti läbirääkimisi SALT kokkulepete sõlmimiseks, sest president J. Carter on keelustanud vahepeal jälle mitmeid uusi relvi, et Kremlile meeldida.

Sel aastal on lastud juute rohkem N. Liidust vabasse maailma, kui kunagi varem. Mitmete juudisoost dissidentide karistusi on vähendatud. N. Liidu juhid kardavad, et USA ja Hiina moodustavad ühise rinde Venemaa vastu.

T. Eesti Majas 27. okt. kl. 7 õ.
s/s WALNUTI RAHVA 30. AASTAPÄEVA KOOSVIIBIMINE
- Avasõna J. SAARNIIT
- Tervitused aupeakonsul I. HEINSOO
- Muusikalisi ettekandeid (3. generatsioonilt) E. VALGE, T. ROISER, T. HUBEL, K. HUBEL j.t.
- Meeleolu muusika W. HABERKORN
- FOTO NÄITUS ® KÜLM LAUD, BAAR

$12.00 isikult, noored $5.00. Korraldav toimkond

HIIDLASTE SELTSI
MARDIPIDU
Laupäeval, 11. nov. 1978 kell 7 p.l.
Tartu College'is, 310 Bloor St. W.
Laudade reserveerimine E. Liik 421-1139

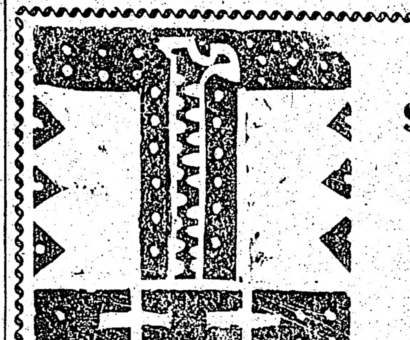

T. Eesti Majas 3., 4. ja 5. nov. 1978 a.
SAARNIIDU 30-es ISESEISEV KUNSTINÄITUS
Sumer-õlimaalid
Avatud: Reede kella 4 p.l.—10 õ.
Laup., kella 10 hom.—10 õ.
Pühap., kella 10 hom.—10 õ.
Tasuta sissepääs

KANADA EESTI TEATER
VII MITMEKULTUURI TEATRIFESTIVAL neljap., 2. nov. kl. 8 õ. ST. LAWRENCE, TOWN HALL — Aldo de Benedetti komöödia
„BUMERANG" naerunärvidele!
Pääsmed EESTI MAJAS, POKO'S ja teatri kassas. Inf. 485-7823

T.E. Meeskoori 28. AASTAPÄEVA BALL 4. novembril kell 19.00
Prince Hotelli ruumes (York Mills Rd.). Esinevad LEIDA JÄRVI ja tema noored sõbrad.
Pääsmed koos õhtusöögi ja veiniga $24.00 isikult saadaval kooriliikmeilt.
Informatsioon ja laudade ettetellimine tel. O. Haamer 282-8786 või R. Pulk 425-7092

Eesti Invaliide Toetava Naisringi Torontos
MOENÄITUS
kohvilaud ja loterii.
Pühapäeval, 29. oktoobril 1978 kl. 1 p.l.
Toronto Eesti Majas
Piletite ettetellimine tel. 282-5883, 461-5859

EESTI RAHVUSTEATER KANADAS esitab 7-dal Multikultuuri Teatrifestivalil laup. 11. novembril kell 8 õ. ST. LAWRENCE TEATRI TOWN HALL'is
A. H. Tammsaare PÕRGUPÕHJA UUS VANAPAGAN
Lavastus: RIINA REINIK. Muusikataust: dr. ROMAN TOI. Kavandus: TIINA LIPP. Kostüümid: MARTA TIIDO. ® Kaastegevad: RUDOLF LIPP, Riina Reinik, August Tomband, Elma Vabamäe, Arvo Vabamäe, Anne Liis Tüll, Alar Aedma, Heino Vellner, Peeter Leyden, Robert Raag, Meeri Lehesalu. Valgustus: Harri Kivilo. Inspitsient: Merike Teene.
Pääsmete eelmüük algab reedel, 13. okt. St. Lawrence Centre Town Hall'is, 27 Front St. E., tel. 366-7723, kl. 11 hom. — kl. 9 õ. Kaasaarvatud laupäev. ® Abistamiskomitees, Eesti Majas — 461-1344 ® POKO's, 767 Mt. Pleasant Rd. — 488-2078 ® Elsa Vellner — 223-6927 ® Elma Vabamäe — 281-9869.

Ontario Soome Puhkekodu Ühingu
KORRALINE AASTA-PEAKOOSOLEK
peetakse 22. oktoobril '78 Sault Ste. Maries, Soo College ruumides. 443 Northern Ave. algusega kell 2 p.l.
Koosoleku päevakorras on: aruanded, valimised ja kodukorra täiendus ja muudatus ettepanekud. Ühingu liikmeil võib olla maksimaalselt 15 kirjalikku volitust.
OSP Ühingu Juhatus

DOLLAR VAJAB KAITSET

Importkaupadest ja välisreisidest loobumine võib teatud määral hoida Kanada dollari ostujõudu, kuid kaugeltki mitte alati. Parem soovitus tarbijale on selektiivne kulutamine. Näiteks on mõningad kaubad USA-s isegi odavamad ja selliste ostmine omatarbeks kohapeal isegi kasulik. Ka nädalad välisreisil võivad osutuda odavamaks, kui turism Kanadas, kuna on kohti, kus öömaja ja toit on odavam kui siin.

Kui nüüd Walter Gordon, finantsminister kunagises liberaalide valitsuses ilmudes tiivii kuulajaskonna ette kinnitab, et Kanada dollariga on kõik korras, kui lülituda ainult sisseostudele, siis tekib arvamine, et Gordoniga ei ole kõik korras. Sest intervjueeritav peab olema teadlik, kuidas Kanada sisehinnad sammuvad järgi impordi hindadele puht psühholoogilistel põhjustel. Kaupade nimestik, milliste hinnad on tõusnud ainult sellepärast, et samade importkaupade hinnad on tõusnud, tohiks olla vägagi pikk alates õlidest ja lõpetades toitainetega.

Iga tarbija teab, milliselt on tõusnud riiklike-ühiskondlike korporatsioonide hinnad ainult elektrijõu ja vee alal. Kuid see on üheks põhjuseks, miks on tõusnud ka Kanada tööstuslike toodete hinnad, rääkimata psühholoogilistest põhjustest. Miks ilmub nüüd Gordon laialdase kuulajaskonna ette ja teatab, et Kanada dollariga ei ole midagi katki ja Kanada dollari ostujõud siseriikliku toodangu alal on endine?

Ometi on Kanada dollar haige meie endi ja välismaa silmis. Gordonil lihtsalt puudub kodanlik julgus oma ammuseid seisukohti muuta ja ütelda nüüd kujunenud tõtt. Samal põhjusel räägib Gordon edasi USA kapitali poolt Kanadas opereeritava tööstuse natsionaliseerimise vajadusest, sest ta rääkis seda siis kui ta oli veel finantsminister. Gordoni sõnad oleksid Kanadale otse kahjulikud, kui neil arvamustel uskujaid oleks. Õnneks ei usu seda juttu isegi Gordoni parteikaaslased võimu juures Ottawas. Võime ainult rõõmu tunda, et Gordon ei ole ammugi enam võimu juures, kuigi tema seisukohad ei tekita nalja ka nüüd.

Kuid ebausutavat juttu ja tõelikkusega vastolus olevaid seisukohti avaldab ka praegune finantsminister Chretien, kes põhjendamata optimismiga püüab toita Kanada avalikkust. Eriti häiriv on finantsministri korduvad avaldused pakkumisest-nõudmisest oleneva Kanada dollari vajadusest. Ajal, mil valitsus peaks tõsiselt mõtlema dollari vääringu fikseerimisele kusagile 90 centi juurde USA dollari suhtes, et Kanada dollari väärtust stabiliseerida ja väljaspool usaldust tõsta, näitab finantsminister pidevalt, et valitsusel puuduvad arusaamad paljudest aspektidest, mis dollari kursi pidev langemine endaga kaasa toob.

Üha odavamaks minev dollar toidab inflatsiooni, mis haarab tööstust, kaubandust ja elanikkonda. Siit järgnevad riigi eelarvelised puudujäägid, kinnisvara- ja koolimaksud, hoolekandelised kulutused ja kõik muu millega Kanada inimene igapäevaselt kokku puutub. Praktiliselt on nii, et dollarikriis ei ilmnenud fikseeritud dollari väärtuse ajal, vaid selle järel kui dollarikurss vabaks lasti. Tulemuseks on, et dollaril on teoreetiline vabadus, Kanada inimesel see puudub pideva vaesestumise tõttu.

Finantsministrist võib Kanada rahvas lahti saada järgmistel valimistel. Kuid pärandina jääb alaväärtuslik dollar, mille sunniline kursimuutus vajalikule kõrgusele võib osutuda hiliseks. Kanada dollari fikseerimise vajadus võib tulla kiiremini kui Ottawas seda osatakse arvata. Üheks võimalikuks põhjuseks võib saada USA dollari fikseerimine rahvusvahelisel turul, sest naabrid lõunapool piiri ei jaksa seda hoida isegi oma kullavarude abil.

Teiseks võib USA dollar saada ülespidi tõuke ka valitsuse kavadest reguleerida palku ja hindu ajal, mil Kanada hindade komisjonilt uuel kujul kostab vaid vaikus. Seepärast oleks aeg, et Gordon ja Chretien lõpetavad valijaskonna silmade pimestamise mõtetute sõnakõlksudega ja asuvad tõsiseid ettevalmistusi tegema dollari languse ja inflatsiooni tõusu pidurdamisel, et hoiduda rumalast seisukorrast siis, kui lõunapool piiri neis küsimustes midagi juhtub.

V.

house of denmark

1942 Avenue Rd. Tel. 787-5767
(HWY 401 2 bl. lõunasse)
Ari avatud: esmasp., teisip. 10—6, kesknädalal suletud, neljap., reedel 10—9 ja laup. 10—6.

Tulge ja tutvuge hiljuti Skandinaaviast saabunud mööbliga, magamistoad, söögitoad, lauad jne.

Hinnad soodsad. Isiklik ja usalduslik teenindus.

Kauaaegse kogemustega sisedekoraator.

Austusega WILLY DAENZER

AKTUAALSEL TEEMAL

DOLLARI LANGUS JA JÄRELVALIMISED

16. oktoobril toimuvad 16. valimispiirkonnas üle Kanada järelvalimised vabanenud parlamendiliikmete kohtade täitamiseks. Neile osutatakse väga suurt tähtsust, sest need valimised peavad näitama kas praegusel liberaalide valitsusel on rahva usaldust. Nova Scotias said provintsivalimistel liberaalid hävitavalt lüüa ja kaotasid viimase provintsi. Konservatiivide juht Joe Clark tuli just enne valimisi välja lubadusega, et võimule saades konservatiivid lubavad majaomanikel kinnisvara makse ja majadel asuvate hüpoteekide protsente tulumaksust maha arvata. Liberaalide õnnetuseks langeb Kanada dollari väärtus ja on juba praegu 1933. a. depressiooniaja tasemel. Need asjaolud ei tõota liberaalidele midagi head.

Võimu küljes iga hinna eest rippuv liberaalide valitsus läheb 16. okt. järelvalimistele väga raskes olukorras. 10-ne aastase P. E. Trudeau valitsuse majanduspoliitika tagajärjel on Kanada majandus sattunud väga halba olukorda. Liiduvalitsuse võlakoorem on tõusnud üle 100-ja miljardi dollari. Peale selle on provintsidel ja linnadel, arvatud kaasa Toronto linn, suured välisvõlad. Enamik neist võlgadest tulevad võlakirjade järele tasuda välisvaluutas. Kuid Kanada dollari väärtus langeb vahetpidamata ja keegi ei suuda ennustada kui madalale langeb. Möödunud nädalal maksis Kanada dollar ainult vähe üle 83 USA cendi. Odava dollari tõttu tuleb välisvõlgadelt maksta kõrgeid protsente.

Valitsus püüab dollari kursi hoida välislaenude ja ametlikkude riigi reservide kulutamisega. Kuid opositsiooni kriitikud ütlevad, et see on hull mäng, mis ei aita. See näitab, et mitte ainult Kanadas, vaid ka välismaadel on usaldus P. E. Trudeau valitsuse majanduspoliitika vastu kadunud. Odava dollari tõttu ostetakse kalli valuuta eest Kanada rikkused välismaalaste poolt võileiva hinna eest üles. Kanada impordib enamiku oma tarbekaupadest ja ka toitainetest. Dollari väärtuse langemisega tõusevad kõik hinnad. Tulemuseks on, et majanduslikud raskused suurenevad. Kanada majandusminister J. Chretien püüdis väita, et dollari väärtuse langus aitab leevendada tööpuudust, sest Kanada tarbekaupu on nüüd võimalik müüa välismaadele. Kuid see on osutunud eksituseks. Mida enam dollari väärtus langeb, seda enam inimesi jääb Kanadas ilma tööta.

Opositsioon nõuab, et kuulutataks välja uued liiduparlamendi valimised, kuid peaminister P.E.Trudeau ei julge valimistele minna, sest ta kardab, et liberaalid kaotavad need valimised. Tõenäoliselt on need hulgalised järelvalimised võetud ette selleks, et nende kaudu veenduda, kas liberaalidel on väljavaateid üldvalimisi võita.

Konservatiivide partei juht J. Clark esmakordselt tuli rahva ette oma ettepanekutega. Lähtudes Kalifornias ja USA-s praegu käigusolevast maksude alandamise kampaaniast, lubas ta võimule saades majaomanikel majade linnamaksud ja hüpoteegivõla protsendid tulumaksust maha arvata. Kuna enamikul kanadlastel on majad võlas ja linnamaksud on väga kõrged, siis meelitab see ettepanek valijaid.

Neil järelvalimistel osutatakse Torontole suurt tähtsust, sest Torontos toimuvad 5-es valimispiirkonnas valimised ja valimiskampaania on oma haripunktil. Rosedale valimispiirkonnas kandideerib populaarne endine Toronto linnapea David Crombie konservatiivide platvormil ja temale panid liberaalid vastu endise Toronto ülikooli presidendi J. Evansi. Võibolla, et J. Evans ei olegi halb kandidaat, kuid ta kandideerib liberaalide platvormil ja kõikjal ennustatakse praegu liberaalidele langust ja konservatiividele edu.

Scarborough piirkonnas toimuvatel järelvalimistel kõrvaldati kohaliku valimispiirkonna poolt valitud kandidaat ja P. E. Trudeau saatis oma sõbra ja selle tõttu on liberaalid seal ise mitmes leeris, mis peaks kergendama konservatiivide olukorda. Parkdales kandideerib liberaalide platvormil endine linnanõunik ja linna eelarve koostaja Egleton. Tema vastaseks konservatiivide ridadest on eestlastele hästituntud Ukraina föderatsiooni esimees J. Shympko. Parkdales elab rohkesti ukrainlasi, leedulasi, poolakaid ja teisi etnilisi valijaid, mis peaks soodustama konservatiivide kandidaadi väljavaateid.

Hoopis kummaline olukord on Eglintoni valimispiirkonnas, kus koht vabanes liberaali M. Sharpi loobumise tõttu. Juba mitu nädalat tagasi kerkisid selle valimispiirkonna majade ette suured ja väikesed konservatiivide kandidaadi Rob Parkeri valimisplakatid. Ja neid on eriti rohkesti, sageli iga kolmanda maja ees. Kuid ei ole esialgu näha ühtegi liberaalide kandidaadi plakatit.

Broadview piirkonnas ennustatakse edu uusdemokraadile. Selles olukorras, kus Kanada dollar langeb ja Kanada majandus on väga halvas olukorras on liberaalid väga raskes olukorras neil järelvalimistel. Rahvas on usalduse liberaalide valitsusse kaotanud ja kui nad need valimised võidavad, siis peavad nad olema küll väga head propagandameistrid.

AJK

Torontos järelvalimised viies piirkonnas

Eesti Konservatiivid Kanadas esimees Harald Raigna kohtus Torontos konservatiivide erakonna juhi Joe Clark'iga (paremal).

Esmaspäeval, 16. oktoobril toimuvad viies Metro-Toronto liiduparlamendi valimispiirkondades järelvalimised. Valitud parlamendiliikmete volitused kestavad seekord üsna lühikest aega, ainult järgmiste üldvalimisteni, millised arvatavasti toimuvad järgmise aasta kevadel. Valimiskihutustöö algas juba kuu aega tagasi ja on jõudnud haripunkti. Seoses sellega peeti hiljuti nõupidamine Torontos kitsamale ringkonnale, millest võttis osa ka Kanada konservatiivide juht Joe Clark. Nõupidamisele oli palutud ka Eesti Konservatiivid Kanadas esimees Harald Raigna, kellele oli varutud eriaeg Joe Clark'iga jutlemiseks. Puudutati mitmeid olulisi küsimusi.

Senini on partei programmist avaldatud ainult mõned üksikud osad. Kogu programm avaldatakse enne üldvalimisi järgmisel aastal. Partei populaarsus suureneb pidevalt, mida tõendavad hiljuti provintsivalimised Nova Scotias ja äsja-avaldatud Gallupi uurimise tagajärjed. Nii võib ka eelolevatel järelvalimistel väga kergesti üllatusi juhtuda. Metro Torontos järelvalimistel kandideerivad konservatiividena järgmised kandidaadid: York—Scarborough — Paul McCrossan, Broadview—Greenwood — Tom Clifford, Rosedale — David Crombie, Parkdale—High Park — Yuri Shymko, Eglinton—Lawrence — Rob Parker.

Harald Raigna ütles, et Eesti Konservatiivid Kanadas loodavad eestlaskonna rohket osavõttu valimistest ja nende panust praeguse Kanada olukorra parandamiseks.

RÖÖVMAJANDUS OKUPEERITUD EESTIS

Okupeeritud Eestist on välismaailma jõudnud Väliseestlastega Kultuursidemete Arendamise Ühingu sildi all uus propagandavalede koguteos „Tuhat fakti Nõukogude Eestist". Raamatut on trükitud 6000 eksemplari, seega ilmselt vaid pagulastele levitamiseks.

Raamatust nähtub, et 1. jaan. 1976 Eestis oli 1.438.000 elanikku, seega venelaste sissevool on tõusnud juba 36% kogu rahvast. Rahva loomulik juurdekasv on olnud vaid 1%. Naisi on 115.689 isiku võrra enam kui mehi! Seega aa. 1940—44 massiline eesti meeste tapmine N. Vene poolt annab end tunda isegi 35. a. hiljem. Eakad inimesed on ülekaalus, alaealisi leidub vaid 23.5%. Kõigist N. Liidus loendatud eestlastest (kokku 1.007.356) asub okup. Eestis 925.157. Kunstlike võetetega sunnitakse eestlased asuma maalt linnadesse ja alevitesse, kus elanike arv on 68% kogu rahvastikust, kõik teenistujate ja tööliste kirjas. Rahva loomulik sigivus on pandud seisma. Perekonna suurus on veidi üle kolme inimese. Kõige rohkem on ühelapselisi perekondi. Kolme ja enam lapsega perekondi on kaugelt enam maal kui linnades. Iseseisvuse aegu, vastupidiselt, üle 60% eestlastest elas maal oma taludes.

Kõige koomilisem selles propagandaväljaandes on statistika ja ülevaade okupeeritud Eesti majanduse hiigeltõusust. Võrreldes 1940. aastaga tööstuse toodang olla tõusnud 36 kordseks. „Toodangu juurdekasv toimub tööstuses ja põllumajanduses juba pikemat aega tööviljakuse tõusu arvel". Mis see on? Sunniviisil oma töökohaga seotud kolhoosi-moonakail ja riigi-orjadel vabrikutes pigistatakse viimane välja, kusjuures peagu kogu nende toodang läheb Venemaale ja Leningradi miljoni linna tarvete rahuldamiseks. Iseseisvusaegne tööstustoodang vastas meie rahva ja riigi vajadustele ja eksportdi võimalustele, ning maapõuevarade, metsade laastamisest hoiduti. Vastavalt tollele propagandateosele praegu näljane Venemaa on piiramatu turg okup. Eesti „ekspordile" ja vastu ei anta peagu mittekuimidagi. Mis majandus sihuke õieti on? Toodang oli:

	1940	1974	Tõus (korda)
Põlevkivi (milj. tonni)	1.9	27.3	14.4
Turbabrikett (tuh.ton.)	33.0	279.0	8.4
Tehisgaas (milj.kub./m.)	1.7	567.9	334.0
Elekter (mljr.kwh)	0.2	11.6	80.0

Metsad raiutakse jõhkralt maha ja nende osas pole isegi peetud vajalikuks statistikat anda.

Villase linase ja siidi ja trikoo toodang on 5—10 korda iseseisvuseaegsest kõrgem. Kellele? Tunduv osa rahvast käib okup. Eestis viisakamalt riides juba kolm dekaadi peamiselt pagulusest saadetud kingituspakkide arvel! Nahkjalatseid toodetavat nüüd 10 korda rohkem kui iseseisvas Eestis, aga seal ei käinud keegi kulunud autokummidest lõigatud pastaldes, mis N. Venes oli ja on veel praegugi igapäevane jalanõu.

Kõige eelpool toodud fantastilise töodangu tõusu juures per capita on sellesama propaganda raamatukese kohaselt tööliste töötasud otse uskumatult madalad.

	1960	1970	1974
Töölise/teenistuja kesk. kuupalk. (rubla)	81.9	135.3	153.9
kolhoosnike kuu tasu	41.8	126.2	158.5

Arvestades rubla kohalikku ostujõu väärtust kõige primitiivsemate tarbekaupade osas u. 2 dollarile, peaks olema igale selge, kui julmalt „maailma eesrindlikum sotsialismi maa" ekspluateerib omi töölisi.

Teoses märgitakse praalivalt, et üksikisikute (s.o. pagulaste) küllasõitude arv okup. Eestisse on suurenenud. Seda põhjustas sovetskite trikk, et kinkepakkide tolli tõsteti mitmekordseks ja seetõttu abivajavate paljasjalgsete sugulaste kardinataguses paradiisis varustamine on nüüd vaid mõeldav sel teel, et topi oma kohvrid kleite ja kingi täis ning lenda ise kohale.

Samaaegselt teatab USA kirjastuse Westview Pressi reklaam, et New Yorgi E. Teadusliku Seltsi õnnistusel on ilmumas 430 lk. koguteos „A Case Study of a Sovjet Republic, the Estonian SSR". Autorid on valdavalt Ameerikas doktori kraadi saavutanud pagulaseestlaste võsud. Õige kummaline on aga reklaamis lause: „koguteos tegeleb põhiliselt küsimustega, mis on mõjutanud Eesti väljakujunemist selleks missugune ta praegu on — N. Liidu kõige tööstuslikum, linnastunum, kõrgeima elutasemega ning arenenuma kultuuri ja teadusliku eluga osa."

Prokurör

Kõikideks kindlustusteks

H. LATER & CO. LTD.
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto, M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Ian Smith Washingtonis

Rodeesia peaminister Ian Smith viibis USA konservatiivide eestkostmisel New Yorgis, et selgitada Rodeesias võimu üleandmist mustade enamusele. Liitunud Rahvaste Organisatsioon võttis omal ajal vastu resolutsiooni, mis keelas liikmesriikidel vastuvõtta Rodeesia riigimehi. 27 USA senaatorit nõudsid, et peaminister Ian Smithil lubatakse USA avalikkusele selgitada olukorda Rodeesias. Ian Smith ja temaga ühes olevad mustade juhid seletasid, et Rodeesia terroriste relvastatakse ja juhitakse Moskvast ja nende eesmärgiks ei ole demokraatliku riigikorra, vaid kommunistliku diktatuuri maksma panek Rodeesias. Nad taotlesid, et USA-s toetatakse praegust ülemineku valitsust.

Sellele on muidugi vastu USA LRO saadik Andrew Younge, kes taotleb mustadele absoluutseid õigusi. LRO püüti I. Smithi viibimist USA-s hukka mõista.

Samal ajal ruttas Kanada välisminister D. Jamieson, USA välissekretär C. Vance ja nende Briti ja Lääne-Saksamaa kolleegid Lõuna-Aafrikasse, et mõjutada uut L.-Aafrika presidenti P. Bothat, et see lubaks LRO rahuvägesid Namibiasse muste terroriste valimiste ajal aitama.

Hiina valmis järelandmisteks

Peking on saatnud signaale Washingtoni, et nad on valmis kõnelusi alustama kokkuleppe vormeli üle, et normaliseerida USA Hiina vahekordi, kusjuures USA-l ei ole vaja maha jätta Taiwani. Valges Majas valmistutakse selleks, et luua Hiinaga täielikud diplomaatilised vahekorrad.

Konservatiivide populaarsus tõuseb

Viimane gallup näitas, et Kanada Rahva Arvamuste Uurimise Instituudi järele liberaale pooldab 41% ja konservatiive 38% küsitletutest. Kuid konservatiivid juhivad populaarsuses igal pool Kanadas, arvatud välja Quebeci provints.

Somoza kindlalt võimul

Vaatamata USA vahelesegamisele, ei ole väljavaateid, et Nikaraagua president Somoza astuks oma ametist tagasi. Opositsioon on saanud suuri tagasilööke ja presidendi opositsioon kardab, et Kuubalt relvastatud geriljad võimule saades konfiskeerivad nende varandused.

Selle tõttu peetakse Nikaraagua mässu seekord lõppenuks, sest presidendi vastased parempoolsed jõud, nagu ärimehed,on saanud õppetunni.

Ristiusu mosaiik

ESIMESED 1000 AASTAT – LÕHENEMISENI

Ükski suurtest maailma-uskudest pole inspireerinud sellist ulatuslikku ning mitmepalgelist tsivilisatsiooni ja tehnilist arengut kui ristiusk. Kuid samalajal tema kimbatuseks, ning isegi häbiks, on muutunud ta killustatus, lõhestatus, ning sellega kaasuvalt vastastikune võistlus, sallimatus, tagakiusamine ja isegi verine vägivald, mida tunnistab 19-sajandiline ajalugu.

Milleks niipalju erikirikuid ja „uskusid"? Mis vahe neil on? Sellele küsimusele lähenemisel on ristiusku sobiv piltlikult võrrelda tormidest rasitud puuga, mille algtüvi hargnenud kaheks, milledest omakord kasvanud välja oksad, oksakesed ja võsud...

Kui apostel Paulus viis kristluse välja selle algkodust Aasia mandrilt, Euroopasse — Kreekasse ja hiljem Rooma — siis sellega sai kristlus kätte mitte üksnes värava oma võiduteele, vaid ühtlasi oma olemuse iseloomu: judaismi eetikaga (mis oli juba segatud Egiptuse ja Iraani sugemetega, vt. Ap. teod 7:22), kreeka filosoofiaga ja rooma organisatsiooniga. Juba Paulus oma eluajal koges ja n.n. „primitiivse kristluse" ajastul kerkisid üles vaidlusküsimusi, eriõpetusi ja lahkulöömisi, mis nüüd „eksiõpetustena" ammugi lainud ajalukku ja surnud, jättes järele vaid tõendeid, kuipalju erinevaid tõlgendusi leiti juba minevikus „õige" kristluse otsimisel.

Üldjoontes kujutas kristlik kirik endast esimese 1000 aasta kestel (Euroopa ajaloo seisukohalt vähemalt) siiski ainutüvelist puud, kuigi lõhenemise tendents algas juba sajandeid varem. Pärast seda, kui keiser Konstantinus Rooma impeeriumi pealinna oli Tiiberi kaldalt üleviinud itta, Bosporuse äärde, Bütsanti (hiljem ümbernimetatud Konstantinopoliks — praegu Istambul) aastal 330 p.Kr., sai kristlus kaks vaimset tsentrumit. Üks asus esimeses pealinnas, Roomas, ladina keele ja kultuuri keskuses, mille patriarhhi kutsuti paavstiks; teine oli Konstantinopolis kreeka keele ja kultuuritraditsioonidega uues pealinnas, mida kutsuti „Uueks Roomaks" sealse patriarhhide poolt. Algas kibe võistlus misjonipõllul uute kristlaste, piiskopkondade ja võimuulatuse võitmiseks. Rooma paavsti mõjuvõim levis Euroopa mandri lääne-, kesk-, ja põhjaaladel, Konstantinopoli patriarhhi oma Balkanil, Lähis-Idas, Sarmaatia aladel, ning P.-Aafrika idaosas.

Pärast seda, kui n.n. „barbaarid" olid vallutanud Rooma impeeriumi läänealad, koos selle südamiku, Itaaliaga, sai paavstist roomaliku kristliku kultuuri kontinuiteedi sümboolne kandja ja tegelikult kõrgeim juht ja autoriteet mitte ainult vaimsel alal, vaid kasvava mõjuga ka poliitilistes küsimustes. See asiolu tõstis suuresti paavstikrooni kandjate pretentatsiooni kõikide kristlaste (nii läänes, kui idas asuvate) ülima vaimse pea, ning „Kristuse maapealse asemiku" tiitlile. Sellega Bütsants muidugi ei nõustunud. (Pole ajaloolist tõendit, et Peetrus oleks kunagi Roomas olnud). Kuna vähehaaval distsipliini, keelelis-kultuurilistele, ning mõningatele rituaalsetele erinevustele hakkasid lisanduma veel teoloogilised-doktrinaarsed vaidluspunktid, siis oli lõplik eraldumine ainult ajaküsimus. Ning see saabus, kui islamlased olid vallutanud suure osa Bütsantsi impeeriumi territooriumist idas, ning selle surmakella helisid võis aimata õhus. Paavst Leo IX leidis sobiva põhjuse, ning aastal 1054 oma dekreediga heitis Konstantinopoli patriarhhi Gerulariuse, ning „kõik, kes temaga", välja ülemaailmsest katoliiklikust kirikust, kui sõnakuulmatu! Peatselt vastas viimane täpselt samaga paavsti ja tema poole jäajate suhtes! Kristlus oli lõhenenud kaheks: Lääne- ja Idakatoliikluseks. Esimesi hakati kutsuma rooma-katoliiklasteks, teised nimetasid endid „ortodoksideks", s.t. „õigeusulisteks". (Teatavasti see vastastikkune väljaheitmine tühistati alles tosin aastaid tagasi paavst Paul VI ja ekumeenil. patriarhhi Athenagorase poolt). Kõnelustest hoolimata, taasühinemine näib olevat kaugete mägede taga. Mõlemad kirikud on doktriinilt väga lähedased (väikeste nüansside ja erinevalt rõhutatud punktidega), tunnistades 7 sakramenti, ning nii piibli kui ka „pühade traditsioonide" võrdset tähtsust, kusjuures uskumine üksi, ilma tegudeta pole küllaldane lunastuseks! Põhiline erinevus seisab aga organisatsioonis: Kui Rooma kirik on ülesehitatud autokraatsuse põhimõttel, paavstiga, kui absoluutse juhiga tipul, siis Ortodoks Kirik (üldise koguna) moodustab lõdva föderatsiooni, umbes 20-est iseseisvast või autonoomsest kirikust, (peamiselt rahvusliku kuuluvuse järele) patriarhhide ja metropoliitide-peapiiskoppide juhtimisel, (sinodide abil) kusjuures Konstantinopoli (Istambuli) patriarhh traditsioonikohaselt on vaid väimne pea — „esimene võrdsete seas" teiste patriarhhide hulgas. Pärast Bütsantsi impeeriumi kustumist (1453) katsusid Moskva, kui „Kolmanda Rooma" patriarhhid küll saavutada hegemooniat, kuid see ei õnnestunud.

Arvuliselt moodustab Rooma kirik ristiusu suurima haru, ligi 700 miljoniga, kuna ortodokse võiks umbkaudu arvata (pärast kommunistlike rezhiimide hävitavat tööd) 95—100 miljonile.

Velle.

Esto Mutual Fund Ltd.

6. okt. aktsia hind $7.66

145 King Street West, Suite 1900,
Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131
Öhtul tel. 925-6812

Leiuretkel Austrias

DR. MÄE KORTER KINNIPITSEERITUD

Omandiõigus arhiivile keeruline küsimus. — Rohkesti järelepärimisi eesti organisatsioonidelt

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Nagu teada, suri 10. aprillil Austrias Grazi linnas eesti omavalitsuse I direktor Saksa okupatsiooni ajal dr. Hjalmar Mäe. Kuna dr. Mäe ei põgenenud Eestist nagu paljud teised ülepeakaela ja paljaste kätega, õnnestus tal kaasa võtta dokumente ja kirjavara, mis võiksid nüüd huvitada eestlaste üldsust ja tulevasi generatsioone. Ka on teada, et ta tegutses rea aastaid Austria valitsuse juures nõunikuna Ida-Euroopa küsimustes, siis leidub ta vaimses pärandis ka selle episoodi kohta säilitamisväärset materjali.

Et selgitada selle ajaloolise materjali olemasolu või saatust, võtsime ühel sügispäeval ette pika reisi Grazi. Rongiga sõites on see Geislingenist päevateekond kogukestvusega üle kümne tunni. Raudtee vingerdab alates Salzburgist nagu roomaja piki looduse poolt uuristatud orgusid, mille põhjas looklevad käredavoolulised mägiojad. Kõrgemate mäetippude otsas näeb juba lund. Tänavu südasuvel sadas lund juba 1500 meetri kõrgustel mägedel. On juba õhtuhämarus kui rong peatub Grazi jaamas.

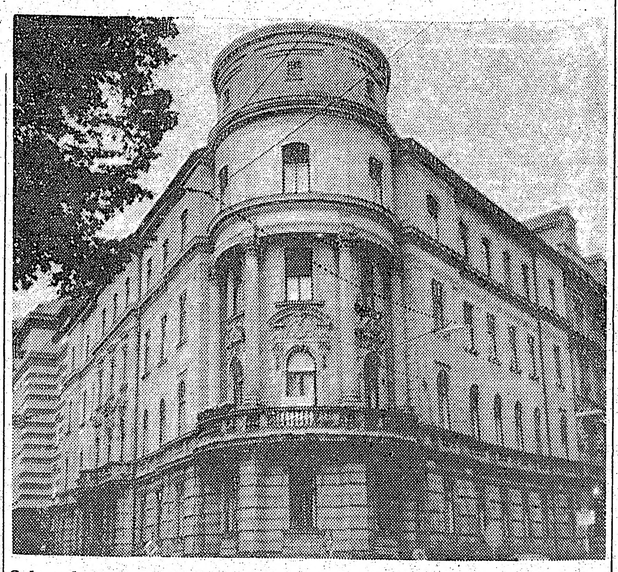

Saksa okupatsiooni aegse omavalitsuse direktori dr. Hjalmar Mäe viimane elukoht Austrias Grazi linnas. Foto — A. Kokk

Steiermarki pealinn

Graz on Steiermarki liidumaa pealinnaks ja oma 255.000-nde elanikuga suuruselt teiseks linnaks Austrias. Linn on Edela-Austria tööstuse, liikluse, kultuurielu ja halduse keskpunktiks. Südalinnas võib näha ehitusi kõigis stiilides alates gootiga ja lõpetades klassitsismiga. Äärelinnas teotavad linna üldpilti moodsad kõrgehitused nagu neid võib näha Helsingist Pretoriani ja Tokiost San Francisconi. Sakslaste üteluse kohaselt 08/15-stiil — igav, ilmetu ja trafaretne. Linna tänavapilt ei erine palju Saksamaa suurlinnade omast. Ehkki Graz on ülikoolilinn ning seal on veel teisi kõrgemaid õppeasutisi, ei hakka tänavapildis häirivana silma karvased hulgusetüübid nagu neid näeb hulgana saksa ülikoolilinnades. Katoliku kiriku range mõju ilmneb ka tütarlaste riietuses. Arvatavasti seetõttu ei näe väljakutsuvalt kitsastes dzhiinides ja lustakalt loksuvate naiselike kaksikrelvadega neiusid. Samuti ei kohanud veedetud kolme päeva jooksul ainsatki joobnut või narkootikut.

Dr. Mäe jälgedel

Tutvunenud põgusalt südalinna üldpildiga, asume otsima dr. Mäe jälgi. Kiiresti leiame kaardi järgi maja Marburger Kai 47, kus dr. Mäe veetis oma viimased eluaastad. Suur nelja korrusega kivimaja asub linna läbiva Muri jõe vasakul kaldal. Sadamakaid ei hakka silma, sest väike Drau lisajõgi Mur ei ole laevatav. On ainult väike sillake voltpaatidele.

Ehkki on tegemist varajaste õhtutundidega, näib maja olevat nagu välja surnud. Akendest ei paista valgust. Peasissekäigu kõrval seisavad ühe arsti, reisi- ja maakleribüroo sildid. Majahoidja uksekella helistamine ei anna tulemusi. Ka tema keldrikorteri aknad on valgustamata.

Järgmisel hommikul pääseme maja sisse. Majahoidja ust ei avata ka pärast mitmekordset helistamist. Ta postkast on täis ajalehti — ilmselt pole teda kodus. Astume laia treppi pidi teisele korrusele. Näib olevat tegemist rikka rahva majaga. Peagu igal uksesildil doktoritiitliga nimesildid ja ühe kolonelleitnandi oma. Ühe pruuni ukse kõrval seisab roheline silt „DDr. Mäe". Sama on ka uksekella all. Austerlased kirjutavad tiitlina „DDr." siis, kui vastav isik omab kaks doktoritiitlit nagu dr. Mäe, kes oli riigiõiguse ja täheteaduse doktor. Kõrvaluksel seisab silt „Dr. Wolfgang Wolf". Ka tema uks jääb pärast helistamist suletuks nagu teistegi naabrite omad. Loeme väljas olevalt praksisesildilt telefoninumbri ning katsume lõuna ajal saada ühenduse telefoniteel. Telefonist vastab mehehääl, et dr. Wolf on ära sõitnud ning temal endal pole mingeid andmeid dr. Mäe kohta.

Kinnipitseeritud

Niidid hakkavad hargnema lõuna ajal. Saame majahoidja korterist kätte tema tütre, kuna majahoidjapaar on puhkusel. Sõbralik noor daam ei tea dr. Mäe kohta rohkem, et ta oli üks „netter alter Herr, der sehr viel schrieb" (Üks kena vanahärra, kes väga palju kirjutas) ning suri kevadel. Õnneks ta aga teab majaomaniku aadressi. Omanikuks või halduriks on maakleribüroo Gertraud Grach, Köningsmühlstr. 5. Büroo omanik vastab telefonilisele järelepärimisele, et dr. Mäe korter on pitseeritud pärast tema surma ning pärandusasju korraldab notariaat dr. Leo Riebenbauer ja dr. Eger. Võtame telefoniühenduse dr. Riebenbaueriga, sest ta kolleeg on puhkusel. Notar teatab, et dr. Mäe arhiiv ja raamatukogu asuvad veel korteris ning pärandusasja korraldab tema kolleeg dr. Lang Eger. (Aadress: Notariaat Dr. Riebenbauer und dr. Eger Radetsky Str. 29, A-8010 Graz, Österreich. Notar Riebenbaueri seletusel on notaribüroo saanud hulgana kirju eesti organisatsioonidelt USA-s, Rootsis ja mujalt, samuti ka Hooveri Instituudilt USA-s seoses arhiiviga. Ta lubas kirjalikult vastata kõigile järelepärimistele. Veel kinnitas dr. Riebenbauer, et korterist pole leitud dr. Mäe testamenti, mistõttu omandiõiguse taotlemine arhiivile juriidiliselt väga komplitseeritud. Ka olevat dr. Mäe lubanud oma arhiivi mitmele organisatsioonile, nende hulgas ka Hooveri Instituudile USA-s.

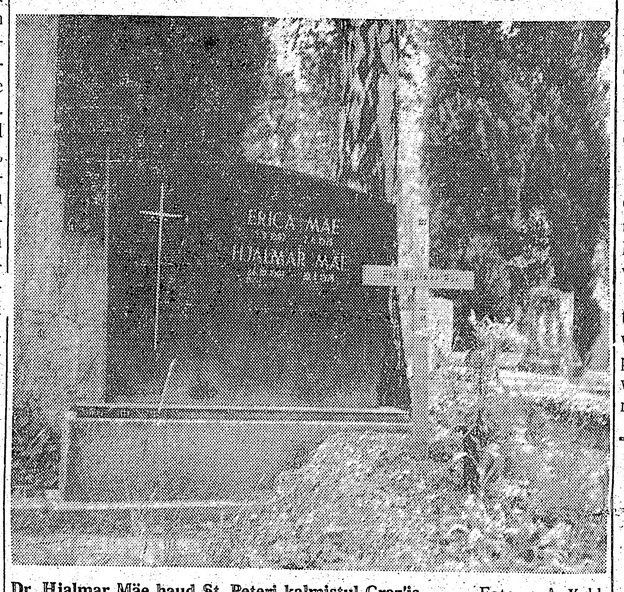

Dr. Hjalmar Mäe haud St. Peteri kalmistul Graz'is. Foto — A. Kokk

Kalmistul

Pärast seda hangime matusebüroost andmed dr. Mäe viimase puhkepaiga kohta. Tema ja ta abikaasa Erica, kes suri 1975. aastal, topelthaud asub St. Peter kalmistul, saksakeelse nimega Evangelischer Stadtfriedhof St. Peter. Haua number on C-V-12.

St. Peter kalmistul on katoliiklased ja luterlased rangelt eraldatud. Mõlemast konfessioonist surnuid eraldab mehekõrgune müür. Pärast pikemat otsimist leiame dr. Mäe kalmu kangelaskalmistu rajalt ühe suure krobedatüvelise kase alt. Hauda tähistab mustast marmorist hauakivi, millel kullavärviliste tähtedega: „Erica Mäe 5. 9. 1907 — 2. 6. 1975; Hjalmar Mäe 24. 10. 1901 — 10. 4. 1978". Erica Mäe kalmul seisab paar kiltkiviplaati ümbritsetuna lokkavast umbrohust. Dr. H. Mäe viimast puhkepaika tähistab muldkäärdas helepruuni puuristiga, millel lahkunu nimi. Rohtunud kääpal õitseb paar kidurat kollast saialille ning risti jalal seisab klaas närtsinud liiliatega. Hauasamba taga lebavad mõned lihtsad lillevaasid.

Kaitses sõjamehi

Rohime mõlemad hauad niivõrd kui see paljaste kätega võimalik ning asetame dr. Mäe kalmule kimbukese õlelilli. Dr. Mäe oli mees, kes jäi võitlejaks ka pärast sõda, kellel kahtlematult suured teened meie põlisvaenlase õige pale valgustamisel sakslaste ja austerlaste hulgas. Mõistame põhjuseid, miks tema teeneid ei ole meie avalikkuses vääristatud. Eesti sõjamehed, kes olid temaga koos interneerimislaagris, meenutavad teda julge mehena, kes laagris astus kartmatult välja eesti sõjameeste õiguse eest. Sama kinnitavad ka need eesti sõjainvaliidid, kes jäid pärast sõda Austriasse ning pääsesid paljudel juhtumitel Saksamaale dr. Mäe vahendusel ja rahalisel toetusel.

Lõpuks üks vastuküsimus võimalikele kritiseerijatele. Kuidas oleks kujunenud eestlaste olukord sakslaste okupatsiooni ajal kui dr. Mäe asemel olnuks maadirektoriks üks dr. Meeneni taoline „piitskomissar", mõni range riigisakslane või koguni üks 1918. a. Eestist lahkunud mõisaomanik?

-kk

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

TIIBKLAVERID — PIANIINOD
Petrof, Bluthner, Forster, j.t.
Uued ja renoveeritud.
Kitarrid, akordionid ja telsed
MUUSIKARIISTAD
Parandus. Üürimine.
REMENY
house of music Ltd.
533 Queen St. W., Toronto 133, Ont
Tel. 363-1966

Krista Mäeots-Laxeri vabasurm

Toronto ajalehtede teatel hüppas möödunud nädala teisipäeva öösel CBC raadio „Morningside" saadete produtsent 33-aastane eestlanna Krista Mäeots-Laxer üle kaitsepuude Niagara jõkke, mille vool viis ta kosest alla. Tema laipa ei leitud.

Krista Mäeots oli abielus Kanada uusdemokraatide (sotsialistide) vasakusse tiiba kuuluva professori James Laxeriga, kellest ta viimastel aegadel elas lahus. Surmateates üteldakse, et ta jättis maha oma käekoti, kus oli kiri James Laxerile, oma lahus elavale mehele.

Kui Stephen Lewis oli uusdemokraatide partei juhiks, siis arvati J. Laxeri grupp oma kommunismi propageeriva programmi pärast parteist välja, kuid uue parteijuhi ajal liideti see jälle parteiga.

Krista Mäeots oli oma abikaasa ideede kaitsja. Omal ajal ulatasid teated selle üle ka „Meie Elu" veergudele. Viimasel kuuel aastal oli K. Mäeots CBC tähtsa raadiosaate „Morningside" koostajaks.

Debbie Read kirjutab ajalehes „Sunday Sun", et töökaaslased mäletavad Krista Mäeotsa kui andekat ja sõbralikku inimest ning ei suuda mõistatada, mis temaga läks viltu.

Ta sündis Rootsis ja asus koos vanematega Calgary, kus sai auhinna kooli ajakirjas ilmunud artikli eest. Pärast gümnaasiumi lõpetamist ta läks tööle „Calgary Herald"i juurde ja varsti sai hinnatud reporteriks. Hiljem õppis kirjandust ja Kanada poliitikat Queen's ülikoolis kus õppis tundma ajaloolast ja NDP aktivisti James Laxeri. Krista Mäeotsast sai temale kaastööline ja aktiivne naisõiguslane. Umbes aasta tagasi nad läksid lahku. Lapsed, 7-aastane Michael ja 4-aastane Kate jäid ema juurde. Oma mahajäetud kirjas Laxerile ta palub teda vaadata nende järele.

Krista Mäeotsa vanemad elavad Calgary's. Ema Erika on ajalehele ütelnud, et Krista oli sündinud võitlejaks. Kogu oma eluaja ta võitles vabaduse eest.

Laupäeval enne surma ta oli helistanud emale ja nad kõnelesid laste viimisest jõuludeks Calgary. „Midagi pidi juhtuma laupäeva ja teisipäeva vahel, ütles ema. Mis see oli, seda me kunagi ei saa teada..."

„Loomingu" peatoimetaja ja „Estonia" primadonna Torontos

Koos N. Liidu kultuuritegelaste grupiga viibivad ringreisil Kanadas ja USA-s okupeeritud Eesti ajakirja „Looming" peatoimetaja Kalle Kurg ja „Estonia" primadonna Anu Kaal. Torontosse tuli reisiseltskond Montreali kaudu.

Neljapäeva õhtul kõneles Kalle Kurg ühes Toronto ülikooli ruumis eesti kirjandusest pärast sõda. Kuulajaid oli umbes viiskümmend, kes olid korraldajate poolt kutsutud peamiselt telefoni teel. Nagu kuuleme olid organiseerijad organisatsiooni Eesti Kirjanduse Sõbrad ringkonnast.

Esinemisgrupp sõitis edasi USA läänerannikule Los Angeles'i San Francisco'sse ja sealt New Yorki.

TERMOMEETRID
Celsius/Fahrenheit
$2.50 pluss O.S.T.
saadaval
„Meie Elu" talituses

„Ameerika hääl" kärbib pagulaste osa

Seoses ümberkorraldustega USA välismaasaadete raadiovõrgus — Ameerika Hääl, Radio Liberty ja Radio Free Europe on nüüd viidud ühise nimetaja alla, mis kannab nime „International Communication Agency", tuleb teatavaid muudatusi ka senises programmipoliitikas senini välisministeeriumile allunud Voice of America juures.

Nagu EPL kuuleb, on VOA programmikeskus leidnud, et näit. balti, nende seas ka Eesti, saadetes „ülemäärast ruumi" antud vastava rahvuse etnilisele aktiivsusele USA-s ja vabas maailmas.

Nii tuleb vähendada drastiliselt senini paguluse kultuuri- ja ühiskondliku tegevuse sektorile pühendatud saateaega ja see aeg kasutada selliselt, et eestikeelne saade oma proportsioonidelt oleks rohkem vastav VOA üldise saatekavaga.

Uutele direktiividele kohanemisega vähendatakse tunduvalt kaastööd pagulaskultuurilisest sektorist.

TÄHELEPANUKS ORGANISATSIOONIDELE!

Olgu tähelepanuks kõigi EESTI ASUTUSTELE ja ORGANISATSIOONIDELE, et „MEIE ELU" KALENDER-TAHTRAAMAT on ilmunud juba üle 25 a. VABAS MAAILMAS, kogudes ja tuues esimesena ära võimaluse piires kõikide vabas maailmas asutatud ja organiseeritud organisatsioonide nimistu ühes aadressidega, mis oli väärtuslikuks ja asendamatu abiks esimeste kontaktide võtmisel kaasmaalastele globaalses ulatuses, nii kirikutele, seltsidele, ühingutele, koolidele, relvavendadele, skautide ja gaidide üksustele j.n.e. Sellel tööl on olnud suur tähtsus algaastail õhutajana ja tõukejõuna meie vaimlise, seltskondliku ja kultuurilise elu viljelemisel.

„MEIE ELU" on asunud oma järjekordse KALENDRI-TAHTRAAMATU koostamisele 1979 aastaks.

Kuna nii Kanadas kui ka mujal on tehtud posti süsteemides muudatusi ja organisatsioonide juhatustes on leidnud aset muudatusi mööduva aasta jooksul, siis palub „MEIE ELU" kõiki organisatsioone, seltse, ühinguid jne. teatada oma täpsed aadressid (Post Code) jne. „Meie Elule", HILJEMALT 30. OKTOOBRIKS s.a. aadressil:

„MEIE ELU", 958 BROADVIEW AVE., TORONTO, M4K 2R6, ONT. CANADA.

Tehke VIIVITAMATULT seda teadet lugedes ja informeerige ka oma naabreid sellest. Tehniliselt on soovitav väljaspool Torontot asuvail keskustel teha seda ühiselt, eriti keskorganisatsioonidel. See palve on Teie huvides! SEE KOOSTÖÖ TULEB TEILE EDUKS!

„MEIE ELU"

JÕEKÄÄRU STAADIONILE UUS TRIBÜÜN

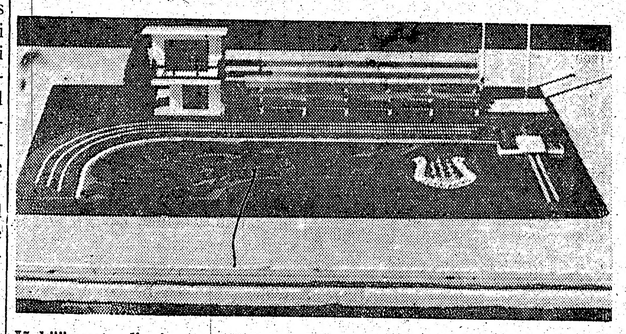

Jõekääru staadioni uue tribüüni makett. Foto — J. Säägi

Eesti noorte olümpia väljak Jõekäärul vajab ajakohast tribüüni. Selle küsimuse lahendamisele on asunud Jõekääru staadioni komisjon ja loodab eesti noorte, sportlaste, spordihuviliste, jõekäärlaste ja kogu eestlaskonna materjaalset ning füüsilist toetust, nagu staadioni komisjoni esimees Voldemar Salurand „Meie Elu" esindajale seletas.

Uus tribüün asendaks käesoleva, mis on juba tugevasti kõdunenud. Sellel tribüünil oleks üle 500 istekoha ja võimaldaks paremat ülevaadet kogu spordiväljakust. Huvi äratamiseks selle ehitamise vastu, üks jõekäärlastest valmistas uue tribüüni mudeli ja meie loodame, et noored ja vanad aitavad tribüüni ehitamisele kaasa materjaalselt ja füüsilise tööga. Raha tribüüni ehitamiseks on staadioni komisjonil vähe, kuid temal on kindlat usku, et eesti ühiskond püsib, lootust, et eesti ühiskond tõsiselt tribüüni püstitamisele kaasa aitab ja armastust Jõekääru vastu. See asendab raha.

Töö on praegu kavandamise järgus. Peetakse läbirääkimisi professionaalsete isikutega, et ehitust püstitada hästi ja odavalt. Valmistatud mudel on ainult idee-kavand, et ehitusest üldpilti saada. Vajaduse korral tehakse selles muudatusi. Meil on vaba voli ehitada mida tahame ja milleks oleme võimelised.

Rahalist eelarvet ei ole veel koostatud. Selle juures töötavad ehitusinsenerid. Tahame, et uus tribüün tõstaks Jõekääru, kui eesti noorte spordimängude keskuse tähtsust, tõmbaks noori kokku suuremal määral ja aitaks kaasa meie rahvusliku identsuse kujunemisele võõrsil. Meil on lühikene palve — aidake kõik kaasa, et Jõekääru staadionil kerkiks ajakohane tribüün.

Your Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"
H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

Peaminister karjuti maha

Eelseisvate täiendusvaliministe puhul viibis peaminister P. E. Trudeau möödunud reedel propagandatuuril Torontos, kus ta püüdis eriti kallale tungida konservatiivide majaomanikele maksukergendusi lubavale programmile üteldes, et see teeb soodustusi ainult rikastele.

Broadview valimisjaoskonnas toimusid peaministri esinemise vastu demonstratsioonid ja ta karjuti maha. Politseil oli raskusi korrapidamisel.

Torontos viibis ka opositsioonijuht Joe Clark, kes märkis, et liberaalid püüavad vale abil tema majaomanike maksusoodustusi hukka mõista.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50 USA-sse: 1 a. 26.00, 6 k. $14.00, 3 k. $9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $13.50, 6. k. $6.75. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Lennupostilisa Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75.
„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:
Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.
Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).
Nimi: .....
Postiaadress: .....
Kuupäev .....
.....
(Allkiri)

VANA KOKARAAMAT „TRIINU" ÕHTUL

Kolmapäeval, 4. oktoobril oli kogunenud umbes 80 inimest Peetri kiriku seltskondlikku saali, et alata Toronto Eesti Naisseltsi talvist sisetegevust traditsioonilise „Triinu" koosviibimisega, mis tänavu kujunes ajakirja 26. aastapäeva tähistamiseks.

T.E.N. tegevus jaguneb kahte ossa: suvine ja talvine tegevus. Suvine tegevus, Jõekääru lastekodu, juhib Seltsi juhatus eesotsas esimaise Helju Novekiga ja talvise sisetegevuse korraldab Seltsi kultuuritoimkond koos seltsi juhatusega. Kultuurtoimkonna juhiks on Malle Laansoo. Tavaliselt lõpeb talvine sisetegevus aprillis küünlavalgus-õhtuga.

Alates 1971. aastast on alati olnud külaline Rootsist „Triinu" peatoimetaja Veera Poska-Grünthal, kuid tänavu ta ei saanud tervislikel põhjustel koosviibimisest osa võtta. Ta oli saatnud kirjaliku tervituse. Et tänavu teemaks oli vanade traditsioonide, tavade ja kommete elustamine, siis oli kõnelejaks kutsutud

Else Rabadik, kes rääkis vanast kokaraamatust ja vanast kokakunstist.

Malle Laansoo avas kokkutuleku tervitustega külalistele ja teatas päeva moto. „Triinu" väljaandja August Külm oli toonud suure tordi, mille üle andis tervitustega. Lisa tordile olid toonud kultuuritoimkonna daamid.

Maret Lepik luges kaks vestet „Huvitav Zurnaal" 1938 ja Jakob Tamme luuletuse „Käbi ja känd" 1899.

Else Rabadik on aastaid tegelenud kokakunstiga ja olnud sellealane kaastööline ka „Triinule".

Ta ütles oma kõnes, et praegusel ajal on turg üleküllastatud igasuguste maade ja rahvaste kokaraamatutega — üks ilusamas värvitrükis kui teine. Meie köögid on endastmõistetavalt elektri- või gaasipliitidega, nõudepesumasinatega ja rohkem ja rohkem mikrovoolu ahjudega varustatud. Külmetuskapid sügavkülmetused — igasugused elektrijõul töötavad majapidamismasinad hõlbustavad perenaise tööd.

Hiljuti oli pr. Rabadik saanud fotokoopia ühest vanemast eesti kokaraamatust, mille sisu ta jagas kuulajaskonnaga.

Raamatu esimeseks leheks ja nimeks on „Väikene Köögi — sõber Eesti pereemadele ja neidudele" — „Selles raamatus õpetatakse kuda kõige lihtsamalt ja paremalt kõiksuguseid maitsvaid roogasid nendest toiduainetest võib valmistada, mis meie kodumaal saada on." „Kokku seadnud Jaan Koor. Suure „kokaraamatu" väljaandja." Kolmas parandatud trükk." Jürjewis, Hermann'i trükikoja trükk ja kulu".

Kõikidest raamatutest sellest ajast on kõige vähem säilinud kokaraamatuid,

sest neid ilmus suhteliselt vähe ning „ümbrus" kus neid kasutati ei olnud just kõige parem raamatu jaoks. Igast raamatu eessõnast peegeldub selle aja vaim — kas on toiduainete puudus, sõja aeg või muud olukorrad ja meeleolu edasiandmiseks ajastust, kõneleja luges ette Autori Eessõna:

„Austatud Eesti pereemad ja neiud! Awaldan Teile selle eest tänu, et minu „Wäikest köögi-sõpra" nii lahkesti olete wastu wõtnud ja oma köögi uksed temale lahti tegite, mida selle läbi ära sai näha, et ühe aasta sees kaks korda sai trükitud, ning et teine trükk ka juba lõpul on, siis peab kolmas kord trükkima. Palun siis ka seda kolmandat trükki lahkesti tarvitusele wõtta. Et teise trükki kogemata, ilma minu teadmata mõni wäikene wiga raamatukese sisse on juhtunud, siis on need selleks kolmandas trükis kõik ära parandatud. Niisama kui esimeses trükis, seda soowin ka siin, et puhtus inimese juures esimeseks ja ülemaks ehteks on ning iseäranis weel söögi keetmise juures. Söögi keetja riided olgu puhtad, puhas põll ees ja ise ka korralik sääl juures. Nii olen mina ühte halba moodi tähelepannud: et söögi nõude kuiwatajad sellesama rätikuga, millega nad anumid puhtaks pühivad, ka oma nina, nägu ja käsi ära harivad. Pangu seda igaüks ise tähele ja ta saab ütlema, et see kõlbmata ja kahjulik on, mis ära peab kaduma. Igal ühel olgu selle tarvis ninarätik taskus. Selle läbi tõstab ta enda wastu austust ja lugupidamist. Mina olen juba 29 aastat köögis tööd teinud, ja on need halwad moodid mõne juures mulle silma puutunud. Ka söögi keetmise, lauale andmise, ning söömise nõud olgu puhtad, niisama ka söögilaud, kus wõimalik siis pandakse siledaks triigitud puhas laudlina söömise aeg laua üle. Puhtus toob tegijale ja terwe majal auu ja kuulsust, kuna selle wasta laituse kaasa toob. Ka köök olgu puhas, mitte wäga wäikene; köögil olgu 1 ehk 2 akent, 1 lõhna auk, kust läbi suits ja aur wälja läheb. Köögis olgu pliit ühe ehk kahe praadi ahjuga, pliidi sisse müüritagu wee tarvis katel ehk pada. Niisama olgu köögis laiad riiulid, kus pääl katlad, kastrulid, pajad, pannid ja weel teised asjad seisavad, et mitte jalus ehk laua all ünber ei wedele. Siis olgu weel suur kapp ehk uksega riiul kus taldrekud, tassid, liuad ja kausid ning wäikene kraam seisab, et mitte ära ei tolmu. Ka on hää kui köögis kaminaga leiwa ahi on. Köögi kõrwal olgu käsikammer riiulitega, kus söögi kraam alles hoitakse. Keedu ja söömise nõud tulevad kohe pääle tarvitamist puhtaks pesta, ära kuiwata ja igaüks jälle oma koha pääle tagasi panna, nii et pärast otsimist ei ole. Köögis olgu tarwilik jagu asja'id, nii kui pajad, pannid, kastrulid, katlad, wormid, kausid, lusikad, kulbid ja weel muud, sest see on halb kui wähe on, misläbi aega ja rooga ümberkallamistega kaduma läheb. Järele jäänud söögid hoitakse savi kauside, pottide ehk portselan nõude sees aga mitte raud ehk wase kastrulite sees, sest selle läbi tekkib terwise wastaseid ollusid roogade juurde, mis läbi inimene haigeks wõib jääda.

Ei wõi ma ka selle trüki ilmumisega armsale Eesti rahwale soowi nimetamata jätta; et joomist maha jätaks, hoopis kõrtsi ja wiinapoodi teegi ära unustaks, mis ikka ja alati kurjale ja pahanduste juurde wiib. Selle wasta, armsad suguwennad ja õed, walmistage maitsewad roogasid, sest roog kosutab, hoiab terwist, annab joudu ja mis ka weel hää on, ei too kunagi pahandusi ühes.

Sedasama soovib kõigest südafest oma armsa sugurahvale, selle raamatukese kirjutaja".

Jürjewis, 1904

Jaan Koor

Raamatus on 283 retsepti jagatud 16 peatükki.

Retseptid on tolle aja kohased — suured hulgad liha ja mune — aga meile mitte võõrad. Ainult üks retsept oli huvitav, et see on aegade jooksul muutunud — see on meile kõigile tuntud „Mulgi korbid", meie tunneme neid kohupiima kattega. Seda pole seal kasutatud ja samuti puuduvad täielikult teised kohupiimatoidud ja Võrumaa sõir. Kõneleja loeb ette „Mulgi korbid" retsepti, mis kutsus esile naerupurskeid.

Retseptide hulk on suur ja väga mitmekesine. Tarvitakse sõnu, mis on tänapäeval meile võõrad. Väga sageli ainete hulka mõõdetakse hinna järele. Siis inflatsiooni ei tuntud! Kirjakeel on selle aja jooksul muutunud. Autori juures tuleb esile saksa kirja-viisi ja aktsent. Esinevad mõõdud: toop, kortel, veerand toopi, toiduained kürbis, kartohvel, kastanjad, sahwt, tsitron, pirukid, elajaliha, särvkapsas. Jäätise nimeks oli „mesijää".

Et talv on tulemas, siis kõneleja luges ette ühe retsepti, mis raamatus oli kõha vastu: Retsept No 278.

„Sooja õlle keetmine. 2 pudelit hääd pudeliõlut aetakse puhta tinutatud kastruli sees keema. Selle wahe pääl klopitakse 6 muna kollast weerand naela suhkruga kausi sees wahule, kallatakse see keew õlu segamise all sinna juurde ja siis jälle kastruli sisse tagasi ja keedetakse puuwispliga kloppides et hästi wahul ja tummiline on, aga mitte keema lasta, siis tõmbab kokku. Keemise ajal lisatakse weel tükikene inweri ja kaneeli juurde. Seda juuakse kuumalt kui kõha on."

Aktusekõneleja sai elava aplausi osaliseks.

Tiiu Kadak rääkis kinnastest, mis omaette peatüki moodustavad eesti käsitöös. Eestis oli kindaid palju sorte: olid poissmehekindad, kaasavara kindad, meeste ja naiste kindad igas suuruses ja igas mustris. Olid tarbe ja ilukindad kingituseks. Eesti Rahvamuuseumis oli 1000 paari kindaid ja Manninen oli öelnud, et eesti kinnaste võrdluseks ei leia teist. Erilise kinnaste kogu moodustavad roosidega kindad, mis esinesid Pärnu, Järva ja Põhja-Viljandimaal. Järgmises „Triinu" numbris käsitatakse kindaid põhjalikumalt.

Aktus lõppes kohvi ja kookidega.

elna

„Triinu" õhtul korraldajad ja kõnelejad. Ees, vasakult Malle Laansoo — T.E.N. Kultuurringi juhataja, Else Rabadik, Helju Novek — T.E.N. esinaine, Tiiu Kadak. Tagareas seisavad vasakult. T.E.N. kultuurringi noored liikmed: vasakult: Helle Arro, Maaja Matson, Ellen Leivat, Ruth Veskimets ja Pintson. Foto — Elna Kungla

EESTI SKAUTIDE SALK MAAILMA-JAMBOREELE IRAANI

Noortemalevad pidasid aastakoosolekuid Kotkajärvel – Avati mälestusmärk Hendrik Tannerile

Laupäeval, 30. septembril kogunesid Eesti Skautide Maleva Kanadas ja Eesti Gaidide Maleva Kanadas juhid kahepäevasele nõupidamisele sügistoreduses Kotkajärve metsa, et seada vagu järgmiseks aastaks.

Aastakoosolekud algasid suure sõõriga lipumasti ümber Anton Õunapuu väljakul. Heisati sini-must-valge. Palvesõnad ütles skm. E. Ruberg. Kokkutulnud aatekaaslasi tervitasid peagaid gdr. H. Kuutma, peaskaut skm. J. Lepp, skautide maleva juht skm. S. Kask, gaidide maleva juht ngdr. T. Kütt. Meie naabreid USA gaide ja skaute esindas gdr. U. Põhi.

Liiguti tagasi peamajja nskm. M. Jõgi juhtimisel, kes oli olnud eelneva tseremoonia korraldaja. Mõnusalt soojas siseruumis algas esimene töökoosolek. Enne tegeliku töö juurde asumist anti kauaaegsele Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi esimehele nskm. E. Rungele puuketas vastava kirjaga tehtud töö eest. Nskm. E. Runge oli sunnitud perekondlikel põhjustel loobuma seltsi juhtimisest. Head sõnad ütlesid kettale kaasa malevate juhid ngdr. T. Kütt ja skm. S. Kask. Aastakoosolekuid tervitas TESS-i juhatuse liige nskm. J. Roos, soovides edu tööks. Skm. J. Lepp andis lühikese ülevaate äsja lõppenud skautlike noorte Noorte Aasta saavutustest (teatavasti mitteskautlike organisatsioonide poolt väljakuulutatud Noorte Aasta jatkub kuni 1979. a. vabaduspäevani). Lühireferaadiga „Konstruktiivne kriitika" esines gdr. H. Kuutma. Sellele järgneb kahe mälestuseseme üleandmine mele esindusüksuste juhtidele maailmalaagris „Koguja II", mis toimus juulikuus USA-s. Esindusüksuste juhid olid ngdr. T. Kütt ja skm. S. Kask. Üleandjad olid laagrist osavõtnud ngdr. L. Valter ja nskm. J. Järve.

Töökoosoleku juhatajateks valiti skm. A. Kütti ja gdj. M. Toomes. Sekretärideks ngdr. S. Birk ja nskm. M. Tae. Arutati ülemaailmse noorteajakirja „Tulehoidja" probleeme, spordiküsimusi, juubelilaulupidu Torontos järgmisel kevadel, lendu 1980. a. toimuvasse maailmalaagrisse Rootsis ja muud.

Pärast lõunasööki toimusid eraldi koosolekud gaid- ja skautjuhtidele, kus sõeluti malevate probleeme, esitatakse tegevus- ja majandusaruandeid ning võeti elavalt sõna, kuidas skautlust muuta huvitavamaks.

Õhtuks oli varutud kaks kokkutulekut.

Esiteks toimub kohe pärast õhtusööki paneel-arutlus „Skautlus/gaidlus täna ja homme" ning „Muljeid Koguja II maailmalaagrist". Paneeli liikmed olid skm. H. Kivi, ngdr. T. Kütt, ngdr. K. Kütti, nskm. P. Tamm ja gdj. M. Toomes. Kuulajaskond lõi elavalt kaasa, eriti laagrimuljete jagamisel. Üldine arvamine on, et maailmalaager „Koguja II" Kotkajärvest erineval maastikul oli huvipakkuv, eriti sõprussidemete loomise tõttu teiste eesti noortega mitmetelt maadelt, kuid programmi sujuv läbiviimine jättis soovida. Toitlustamist peeti väga heaks.

Vaevalt suudeti laudkonnavestlus lõpetada, kui kohvikus algas õhtu seltskondlik osa. Seal jutustas Kotkajärve laagrialade saamisloost skm. H. Jõe.

Skm. E. Aleve ütles, et nelja päeva pärast saab Heino Jõe 65-aastaseks ja läheb puhkepalgale.

Vahepeal oli skm. K. Leemets seadnud üles oma valguspiltide „masinad". Ekraanile tulid mälestused maailmalaagrist „Koguja II". Oli veel ühislaule, palju kohvi ja kollast saia. Väljas aga kärgatas sügisene äike ning ladises vihma.

Pühapäevane hommik algas ebataliselt.

Hommikusöögi järele koguneti peamajja, kust liiguti pikas rivis mööda õisest vihmast leotatud teed Kotkajärve väravasse. Siin asub juba aastaid mitu kivimürakat, millede külge kinnitatud raudtorudest painutatud kontuurne kotkas. Sellele kotkale oli nüüd selga tõmmatud raudsulgedest musta-valge värviline kuub, just nii kui „päris" kotkas. Ühele kivile oli kinnitatud vaskplaat eesti- ja ingliskeelse tekstiga: „Selle maa soetas eesti noortele Hendrik Tanner obtained this land for Estonian youth". Toimus mälestusmärgi avamine mehele, kellel olid suured teened selle maaala soetamisel eesti gaididele ja skautidele. Hendrik Tanner oli Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi esimees 15 aastat ja valiti pärast tervislikel põhjusil juhatusest lahkumist, seltsi eluaegseks auesimeheks. Ta suri 1970. a. Palvuse ütles mälestusmärgi juures nskm. M. Jõgi. Lühikese kõne pidas skm. S. Kask, andes mälestusmärgi noortemalevate nimel üle Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsile kui Kotkajärve maaalade omanikule. TESS-i juhatuse liige nskm. J. Roos tänas malevaid ja andis lühikese ülevaate Hendrik Tanneri isikust kui suurest noortesõbrast. H. Tanneri perekonna poolt ütles tänu gdr. Õ. Punno. Mälestusmärgi kujundas skm. H. Jõe, terasetöö tegi O. Kindlam, keevituse E. Leis, plaadi valas P. Kriisa.

Pühapäeval oli veel kaks töökoosolekut ja rida erikoosolekuid tegevusalade juhtidele. Järgmisel aastal toimub Iraanis skautide rahvusvaheline jamboree, kuhu otsustati pärast pikemat kaalumist saata üks kümnepoisiline kanada eesti skautide salk. Arvati, et kulud sellise meeskonna väljasaatmisel tõusevad maa kauguse tõttu 20.000 peale. Võrdluseks võiks nimetada, et kolm aastat tagasi Norras toimunud maailmajamboreele kolme eesti skautide salga 27 poissi ja 3 juhti) saatmine läks maksma 26.000, milliseid kulusid aitas kanda noortesõbralik eesti ühiskond Kanadas.

Mõlemad malevad teostasid rea valimisi.

Uus gaidide maleva juhatus valiti järgnevalt: maleva juht ngdr. T. Kütt, abijuht gdr. E. Lüdig, sekretär ngdr. S. Lepp, majasdusjuht gdr. A. Orunuk, hellakeste töö juht gdr. A. Silm, gaidide töö juht ngdr. A. Piil, vanemgaidide töö juht ngdr. P. Komi, üksikgaidide juht ja maleva informatsioon gdr. S. Varangu, side Kanada ja etniliste gaididega gdr. H. Kuutma, maleva lao hooldaja ngdr. L. Terts, erikatsed ngdr. L. Valter. Esindajateks juubelifondi juurde valiti gdr. Hilda Kuutma, ja gdr. S. Varangu. Gaidide Liidu esindajate kogusse valiti gdr. H. Kuutma, gdr. E. Lüdig, gdr. A. Agur. Maleva esindaja Kotkajärvel gdr. A. Kullango.

Skautide maleva staap valiti järgmises koosseisus: maleva juht skm. S. Kask, liikmed: skautmastrid E. Aleve, V. Piigli, M. Pedel, K. Leemets, E. Kiilaspea, L. Puurits, I. Nippak, nooremskautmastrid — P. Kallaste, L. Pikkov, E. Loorand, J. Roos, B. Lindre. Juubelifondi esindajad: skautmastrid J. Lepp, E. Aleve, H. Kivi, M. Pedel. Skautide Liidu esindajate kogu liikmeteks valiti: skautmatstrid E. Aleve, H. Jõe, E. Kiilaspea, A. Kütti.

Noortejuhtide väge toitlustas kahe päeva jooksul E. Komi juhtimisel: pr. Sütis, A. Kullango, K. Kannel, O. Põder, H. Rosen.

Jumalateenistus Georgina eestlastele

Pühapäeval, 8. oktoobril toimus — Jakobi koguduse korraldusel — Royal Beachi ja ümbruskonna eestlastele kodumaalt lahkumise aastapäeva tähistamise ja lõikuspüha jumalateenistus Virginia United kirikus.

Teenis õpetaja E. Pähn, organistiks oli Ed. Welin Keswickist ja solistina laulis Tamara Norheim, keda saatis orelil pr. Pähn. T. Norheim laulis kaks laulu R. Toi „Palve" ja Francki „Viimane tee".

Altari esine oli kaunistatud põllu- ja aedviljaga.

Õpetaja luges Pühakirja I Apostlite Raamatust 13—14 s. ja jutluse aluseks oli ta valinud Jakobuse — Ajaraamat — 2-st kirjast 2-se peatüki. Oma haaravas jutluses viis õpetaja palveliste mõtted tagasi kodumaalt põgenemisele 34 a. tagasi. Lausudes: „Meie silmade ees seisavad veel praegu nood viljapõllud kuldse viljaga, mida meie enam ei saanud lõigata vaid jäid sissetunginud vaenlase tallata. Kodumaalt lahkumist ei saa meie lahutada Lõikuspühast. Eesti sõdur valas verd ja paljud kaotasid oma tervise, et meie võisime põgeneda. Meie ei saa unustada eesti-ema ja eesti-sõdurit. Paljud kahjuks on unustanud nood ajad. Ta tõi näite Juhan Liivi jutust: Kahest merehädalisest mehest Peipsi järvel, kes tormisel järvel antud lubadused kohe unustasid kui madalikul jalad põhja puutusid „Jaan, kurat, jalad on põhjas!" Palves mälestas ta langenud kangelasi ja palus Taeva õnnistust Kodu-Eestile ning järele jäänud sõdalastele. Pöördudes kirikuliste poole lausus ta: „Minul on tõsiselt hea meel, et meie rahva hulgas, siin võõrsil, leidub nii palju rahvuskaaslasi kes olete täna siia tulnud Jumalat tänama, Tema lahke anni eest. Meie elame kõik põllumehe kätetöö-vaevast. Kogu inimese elu on kink Loojalt!"

Jumalateenistus lõppes Eesti hümniga.

Kirikust siirduti seltskondlikku ruumi kus Jakobi koguduse naispere, eesotsas S. Hõbe, R. Jukk ja pr. Laas, kostitasid kirikulisi. Koguduse esimees E. Jukk tutvustas õpetajat rahvale ja tänas kõiki kes jumalateenistusel tegevad olid.

J. S-gi

Toronto E.V.Ü. peakoosolek

toimub pühapäeval, 22. oktoobril s.a. Eesti Maja väikeses saalis kell 12 päeval. Ühingu liikmetel kes postistreigi tõttu, või muul põhjusel kirjalikku kutset pole saanud, palutakse käesolevat võtta koosoleku kutsena.

Juhatus

JAAN ALMER KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.

Helistada tel. 699-5295

PONTIAC

PAUL JUTTUS

HOGAN PONTIAC BUICK LTD.

348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561

PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK

G.M.C. Veoautod

Pruugitud autod

MONTREAL

Ürituste ajatabel

Montreali Eesti organisatsioonide esindajate koosolekul 25. sept. 1978 — Jaani koguduse saalis, koostati 1978/79 tegevuseaasta ürituste ajatabel järgnevalt:

OKTOOBRIS

15. Lõikuse tänupüha jumalateenistus ja koosviibimine, Jaani kirikus, kell 16.00.
21. Vaimulik muusika õhtu, kell 18.30. First Baptist Church, 6215 Cote St. Luc Road, Marymount School'i vastas.
28. Lätlaste kunstinäitus, Jaani koguduse saalis.
29. Usupuhastuse jumalateenistus, Jaani kirikus, kell 11.00.

NOVEMBRIS:

4. Jaani kiriku basaar, koguduse saalis, algus kell 12.00.
11. Kirjanduslik kohus, Montreali Gaidi- ja Skaudisõprade Seltsi korraldusel, kell 7 õhtul, Jaani koguduse saalis.
16. Eesti Naisselts Montrealis referaatõhtu.
18. Vabadusesõja alguse tähistamise aktus, Montreali Võitlejate Ühingu ja Skautlikkude noorte ühisel korraldusel, Jaani koguduse saalis, kell 7 õhtul. Aktuse kõneleja: Walter Pent.
25. Kadripäeva pidu, Montreali Eesti Seltsi korraldusel, Montreal West Town Hallis.
26. Surnutepüha jumalateenistus, Jaani kirikus, kell 11.00.

DETSEMBRIS:

2. ja 3. Kunsti- ja käsitöödenäitus, Jaani koguduse saalis, Montreali Eesti Seltsi korraldusel.
3. Alma Materi päeva aktus, Jaani koguduse saalis, kell 18.00. Akadeemiliste organisatsioonide ühisel korraldusel.
16. Laste jõulupuu, kell 5 p.l., Jaani koguduse saalis.
30. Noorte metsajõulupuu Lättemäel, algus kell 12.00.

JAANUARIS 1979:

7. Jaani koguduse jõulupuu, koguduse saalis.
7. Pühapäeva- ja täienduskool alustab tegevust.

VEEBRUARIS:

24. Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine Windsor Hotellis,
25. Eesti Vabariigi aastapäeva jumalateenistus ja koosviibimine, Jaani kirikus.

MÄRTSIS:

17. Noorte talipäev Lättemäel.
24. Kontsert: Eva Wilson-Märtson ja Carl Otto Märtson, Windsor Hotellis. Montreali Eesti Seltsi korraldusel.

-s

Tallinna Realkooli endiste õpilaste kokkutulek Montrealis

Endised Realkooli kasvandikud Montrealis kogunesid 30. sept. koolivend Heino Altosaare juurde perekonnaõhtule ühes daamidega juba teistkordselt eelmise aasta eskujul tähistades kooli aastapäeva.

Rõõmustava üllatusena olid väljastpoolt saabunud USA-st dr. A. Paomees, Ottawast A. Scheller ja V. Brambat ja Torontost koonduse esimees B. Randalov ühes R. Edari'ga. Enne peolauda asumist pidas lühikese palvuse H. Altosaar ja väliskülalised tõid tervitusi. Õhtu möödus kiiresti E. Lepa poolt tehtud valguspiltide vaatamisega Tallinnast meenutades paljudele nende kodutänavaid ja kodupaiku. Õhtu jooksul peeti ka koosolek Montreali koonduse formaalseks asutamiseks, kus valiti esimeheks Edgar Heinsoo. Õhtu tegi huvitavaks veel A. Scheller esitades hiljuti kodumaalt saabunud endise realisti vemmalvärsse. Püstitõusmisega mälestati manalasse varisenud endisi õpetajaid ja koolivendi. Huvitav oli dr. A. Paomehe väide, et Tallinnas praegu Realkooli majas töötava kooli ametlik nimi on Tallinna 2. keskkool, kuid õpilased peavad endid praegugi realistideks. Seda demonstreeris elavalt ka uus koolimärk (saabunud hiljuti kodumaalt), mis oli väga sarnane endisele.

Omavaheline koolivennalik koosviibimine kestis hilise õhtutunnini. Südamlikud tänusõnad külaliste poolt pererahvale ütles R. Edari.

E. H.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused ja testamendi-päranduse on tulumaksuvabad.

Annetaja soovid täidetakse.

EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918

KIRJANDUS · KUNST · KULTUUR

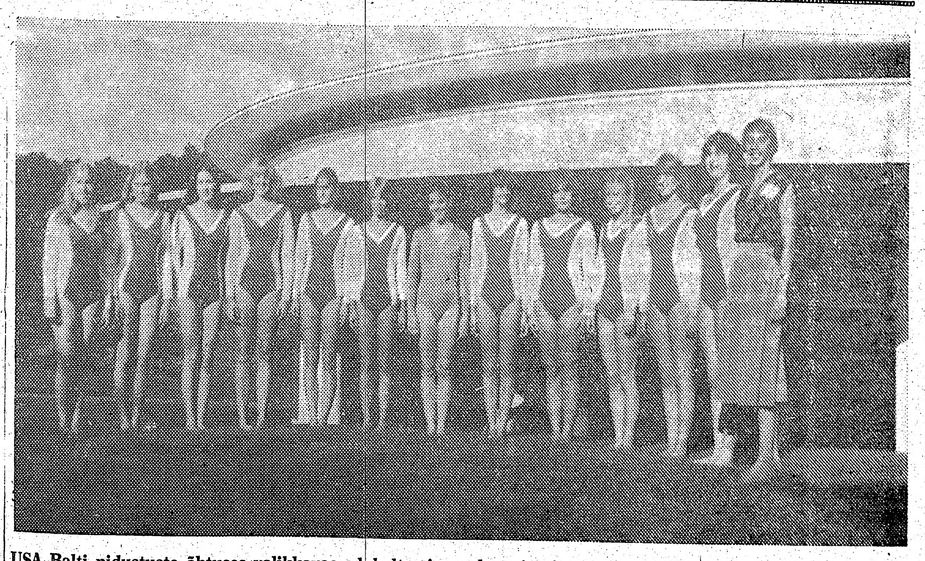

USA Balti pidustuste õhtuses valikkavas edukalt esinenud eesti naisvõimlejate rühm. Vasemalt alates Ann Ora, Aiki Vinkman, Kristi Jaska, Ly Plato, Ingrid Pessa, Heidi Raudsepp, Lee McCarthy, Silvia Vaher, Liisa Kattai, Virge Vinkman. Merike Käo, Susan Favorito ja rühmajuht ning esinemise koreograaf Anu Irja Parming. Pildilt puudub Linda Pajusi. Võimlejad on esindusgrupis New Yorgist ja selle ümbruskonnast, pildistanud New Jersey osariigi Arts Centeri peaesinemishoone ees.

Fotokunstnik Karin Vagiste

See noor talent, York ülikooli lõpetanu, on pärit Vagerström'i perekonnast milline nimi muudeti Vagiste'ks.

Tal seisab ees suur kaheteemaline kunst-foto näitus, mis peaks ka meie publikut huvitama. Külastanud eelmist näitust imetlesin kui lähedane maalile võib olla üks liikumisrühm pildistatuna ja nagu hingas elusalt.

— Kus toimub teie järgmine töö-de näitus?

— See tuleb Toronto Dominion Center'is, Commercial Tower'is, mis asub York ja Wellington nurgal, 10. okt.—27. okt. Avapidu kell 4.30, kuhu tulen ise kommenteerima. See kujuneb ainulaadseks Torontos, sest esimeses osas saavad fotod elavaks seeläbi, et kunstipärases põimikus Kalev Estienne esineb paralleelselt oma elava graatsiaga. Näeb valguse värvide, varjude fantastilist kooskõla ja fotosid vastavalt rühma liikumisele.

Kalev-Estienne fotod annavad tunnistuse kuidas on suguluses ja segi sasitud valguse vibreerimine liikumisega. Karin näitab oma töödega puhast skulptuurilist kujundamist. Need visuaalsed kogemused saavad aluse valguse, varju, vormi ja värviga. Teise osana on Toronto Waterscape. On omamoodi ime millist kunstilist naudingut saad Ontario järve ääres talvel vanast puunotist, jääst, päikesest ja tilkuvast veest kui sa seda sealt oskad üldse avastada.

— Kas ülikoolist ellu astudes sukeldusite kohe foto valda?

— Ei. Ma valisin alguses pedagoogilise tee ja olin Oakvilles Trafalgy Keskkoolis õpetaja paar aastat. Olen iseloomult „old romantic" ja õpetaja amet ei rahuldanud mind seesmiselt. Siis lõi veel kõikuma noorte õpetajate jalgealune, meist on ju üleproduktsioon nagu teate. Mind huvitas rohkem iseseisev tee kus saab midagi luua.

Töötan praegu TV juures. Lavastan prantsuse hariduslikus seerias „Le Cine Francais". Televisioonis seisab mu töö filmide koostamises jutu järgi. Valin keda kõnelema panna ja ka muusika sinna juurde.

— Siis peate ju olema ka musikaalne?

— No jah näete kitarr ripub seinal, aga klaveri õppimine on katkenud. Ei jõua kõike. Fotoärid on mind osanikkudeks kutsunud, soovitatakse isegi oma stuudio avamist. Aga mul on oma kompanii „Solig Foto Co". Olen iseseisev ja see annab mulle soodustusi raamide ostmisel, priipääsmeid üritustele jne. Ameerikast oleme fotokunstiga väga kaugel taga. Seal on 80—90 fotogaleriid New Yorgis üksinda. Torontos vaid 3—4.

— Kas olete eesti seltskonnast eemaldunud nagu paljud teieealised ja unustanud oma päritolu maa?

— Ei ole. Käisin eesti lasteaias. Lastevanemad toovad oma lapsi mulle fotografeerimiseks Mulle meeldivad väga vabalt poseerivad lapsed. 11 aastat tagasi ilmus teie ajalehes mu joonistus, olin siis juba Täienduskoolis. Eesti Kunstide Keskuses olen liige ja sain sealt mööbunud aastal rahalise toetuse. Eestlased ei ole mind unustanud ja kuidas saan mina neid unustada.

— Mis suunas võtate oma elusihi, kas alustate stuudioga või võlub teid TV?

— Tuleviku plaan läheb TV edasi sest see mõjub väga arendavalt. Olen huvitatud sürrealismist. Mulle meeldib loomine sellel alal, aga et seda nagu õieti ei hinnata, see teeb valu.

E. T. T.

KÜMME NÄIDENDIT SEITSMES KEELES

Neljapäeval, 5. oktoobril toimus St. Lawrence Centris Ontario Mitmekultuurilisuse Teatri Ühingu (Ontario Multicultural Theater Association — O.M.T.A.) pressikonverents, 7. Teatrifestivali sissejuhatuseks 1978, kus olid kohal etniliste teatrite ja ajalehtede esindajad.

Ühingu president Guenter Petricek tervitas kõiki kohalolijaid, et avada 7-dat iga-aastalist Teatrifestivali St. Lawrence Centre Town Hallis. 27. oktoobrist 18. novembrini. Lavastatakse 10 näidendit seitsmes keeles. Kõik lavastused hinnatakse paremuse järjekorras ja kaheksale antakse auhinnad.

27. oktoobril kell 8:00 Ukraina Draama grupp esitab ukraina keeles Nikolai Gogol'i „The Marriage Broker".

28. okt. Itaalia grupp „Maschere Nuove" esitab itaalia keeles Arthur Miller'i „View From the Bridge".

29. okt. Toronto Leedu Teater „Aitvaras" esitab leedu keeles Juozas Grusas'i „Father and son".

2. nov. Eesti Teater Kanadas Rein Andre juhtimisel lavastab Aldo de Benedetti komöödia „Bumerang".

5. nov. Tshehhi Noorte Teater tshehhi keeles lavastab „Two Men in Check".

10. nov. Soome näitlejad lavastavad soome keeles Ray Cooney ja John Chapman'i „Move Over, Mrs. Markham".

11. nov. Eesti Rahvusteater Kanadas Riina Reinik'u juhtimisel lavastab A. H. Tammsaare „Põrgupõhja Uus Vanapagan" (The Heathen of Hellbottom") eesti keeles.

12. nov. Toronto Ungari Teater lavastab ungari keeles Luigi Pirandello „Henry IV".

17. nov. Hamiltoni Leedu Teater „Aukuras" lavastab leedu keeles Moliere „The Abashed Husband".

18. nov. „Toronto Tshehhi Uus Teater" lavastab Karel Capek'i „From the Life of Insects".

Eesti Rahvusteater Kanadas esindajatest olid kohal Riina Reinik, Tiina Lipp-Leppik, Elsa Vellner ja Udo Leppik. Eesti Teater Kanadas esindajaks oli Valve Andre.

elna

HENN ARVO HEATAHTLIKUD SHARZHID

Karikaturist Henn Arvo nagu ta näeb iseennast.

Sõbrad vahest küsivad — kas Alcan peaks olema tänulik Henn Arvole, või Henn Arvo tänama seda suurfirmat, kelle „hõlma all" ta on saanud rida aastaid viljeleda oma lemmiktalenti — karikatuuri? Lehitsedes äsja ilmunud 1000-liikmelise teenistujateklubi väljaannet Henn Arvo sharzhidega, võib ütelda, et Alcanil oli õnne rakendades oma Montreali peakontori graafikaosakonnas andeka kunstniku, kes oma igapäevase töö kõrval joonistanud umbes 450 karikatuuri sealsetest inimestest. Ei ole vist teist ettevõtet kelle pere kajastuks nii rohkesti sõbralikes sharzhides kui seda leiame raamatus „The Role of the Alcan Club in the Montreal Office", mille kaasautoriks sõnalises osas on Thomas L. Brock. 225-leheküljeline trükis on mõeldud ühtlasi tunnustusena kunstnikule, kelle karikatuure umbes 300 on ilmunud suurettevõtte nädalalehes „Alcan Journal".

Illustratsioonid on enamikus ühenduses Alcan Klubi üritustega, mida Henn Arvo sageli ise on aidanud läbi viia. 1967 a. ta oli üks klubi direktoreid ja aasta hiljem asepresident ja peale selle klubi suusaosakonna president kuus hooaega.

Prantsus- ja ingliskeelses raamatus on toodud Henn Arvo elulugu — tema tegevus karikaturistina enne Teise Maailmasõja algust Eestis, näitusi Soomes ja pärastsõjaaegses Taanis. Kriitikud on teda nimetanud psühholoogiliseks karikaturistiks, kuna ta sarnasuse kõrval püüab tabada iseloomu reflekse ilma näokuju silmatorkavate erinevuste liigse esiletõstmiseta. Seega ta läheneb heale portreemaalijale.

Henn Arvo heatahtliku pilguga nähtuna mäletame tema karikatuure meie tuntud inimestest — imehästi tabatud Voldemar Mettus, Hanno Kompus, Rahel Olbrei j.t. Tema lähtealused pole muutunud, pintsiijoon võibolla kohati veidi napimaks, kuid Henn Arvo looming on jäänud põhiliselt samaks, mille kohta nii hästi sobib iseloomustus — heatahtlik sharzh.

REB.

„The Role of the Alcan Club in the Montreal Office", Henn Arvo, Thomas I. Brock. Published by The Alcan Club, December 1977 Alcan Press, Montreal.

Haruldane noodipärand

STOKHOLM — Omaaegne lauljatar, musikaõpetaja pr. Ella Clanman-Nõmtak, kunstnikunimega Nella Valdi, suri Tyresöl 5. juulil 1978, jättes maha terve elu kestel kogutud nootide varamu.

Lauljatari abikaasa, Valdemar Clanman ja õde Milli Borgström-Nõmtak Kanadast, toimetasid noodipärandi Eesti Kultuuri Koondisse. Annetuse eesmärgiks ja tingimuseks oli, et see noorile lauljaile kättesaadavaks tehtaks.

Nootide hulgas on eesti soololaule ja ooperiaariaid ning vene, prantsuse ja itaalia laule. Paljud noodid on rariteedid, mida kusagilt mujalt enam saada ei ole.

Eesti Kultuuri Koondis tänab lahkeid annetajaid ja teatab asjast huvitatuile, et kõnealuste nootidega on võimalik tutvuneda EKK büroos. Soovi korral saab neid sealt ka lühemaks ajaks laenata. Eesti noote välja ei laenata, kuid neist võib tellida fotokoopiaid.

Edzard Schaper 70-a.

Shveitsi pealinnas Bernis tähistas 30. sept. oma 70 a. sünnipäeva nimekas baltisaksa kirjanik Edzard Schaper. Ta on sündinud Poolas ning elas alates 1930. a. Eestis, kus ta abiellus. Schaperi sulest on ilmunud palju raamatuid, millest mitmed balti ainetel nagu näiteks „Kuberner", „Timukas", „Aja õhtul", samuti kroonika „Õigete ülestõus". Ainsa Schaperi raamatuna on ilmunud eesti keeles „Täht üle piiri", mille tõlkinud Viktor Lepik. Schaper on vääristatud Eesti Rahvusfondi kuldse aumärgiga.

-kk

Haruldus
SULEKUNST
seinapildid ja postkaardid,
Sobivad kinkideks igasugusteks tähtpäevadeks.
Hinnad alates $10.00.
müügil „Meie Elu" talituses
958 Broadview Ave. Toronto. Ont.
M4K 2R6

Balti pidustus 2600 osavõtjaga

New Jersey moodsas Arts Centeris aset leidnud II Balti kultuuripidustus tõi sinna kokku üle 2600 osavõtja, ka palju ameeriklasi nende hulgas. Arvult oli see siiski pisut vähem kui eelmisel korral, mida tingis üheltpoolt ürituste ülekuhjatus ja osalt mitmete eestlaste keskuste ignoreeriv hoiak, misläbi samal nädalalõpul korraldati muid ning üldsuse seisukohalt vähem tähtsaid kogunemisi, millised pulveriseerisid ka publikut.

Ilm oli haruldaselt ilus kui keskpäeval heisati Balti riikide hümnide saatel nende rahvuslipud. Kujutavkunsti ja käsitöö väljapanekutega esines 20 eestlast, kunstnike hulgas kõik põlvkonnad vanameistreist nooremateni. Lakewoodi eesti rahvatantsijad F. Rikka juhtimisel ja metro (N.Y., N.J. ja Conn.) eesti naisvõimlejad A. I. Parmingu juh. esinesid tublilt ja 10 eestlast rivistusid ka publiku ees meie kaunite rahvariiete demonstratsiooniks.

Õhtul oli hiigellavalt valikkava. Lätlased täitsid oma osa 10-liikmelise läti rahvamuusika ansambliga. Selles olid lauljad ja instrumentalistid, osalt vanade rahvapillidega. Nende muusikaline tase oli hea. Eestlased pakkusid naudingurikkalt mitmepalgelise kava. Tenor H. Riivald oli suurepärases vormis, samuti hästitreenitud 14-liikmeline võimlejate grupp. Viimane andis koos solistidega umbes 15-minutilise numbri shallide, rõngaste, pallide, hüppenööride ja pikkade lintide kasutamisega, saades ka rohkelt vaheaplause. Koreograafia oli rühmajuhilt Anu-Irja Parmingult.

Vahepeal austati N. Venest pääsenud dissidente, eesotsas end. leedulasest meremehe Simas Kudirkaga. Viimane kutsus balti rahvaid kui paremaid olude tundjaid lakkamatult paljastama Nõuk. Vene imperialismi. Ta lisas, et on uskumata, kuidas üle 30 a. juba surnud Hitleri-rezhiimi hukkamõistu üle veheldakse ja samaaegselt veel tänaseni välja kestnud vene terrorist ja n.n. holocaust'ist-tapatalgutest ei taheta kõneleda. On tehtud palju eksitusi kui mõelda Jaltale, Teheranile, Potsdamile või muule. Ameeriklased on supernaiivid. Tehkem selgitustööd, et ei oleks enam eksitusi ega doppelt-standardeid. S. Kudirka, kes esines julgelt ja resoluutselt, sai kauakestva aplausi.

Õhtu finaal oli leedulaste kätes, kes oli toonud välja 60 rahvatantsijat ja eriansamblid, andes kaasakiskuva kava. H. Riivald lõpetas pidustuse bravuurselt lauluga „God bless America", millele püsti seisev rahvas hakkas kaasa laulma. Üritus jättis kogusummas sügava elamuse. Hiljem oli lähedal Läti Majas ühine suur rahvapidu.

Ins. Jüri Virkus — eestipoolne peatoimkonna esimees USA Balti II kultuuripidustuste avamisel kõnelemas. Ta rõhutas oma sõnavõtus balti rahvaste koostöö süvendamise vajadust. Suurpidustuste peatoimkond, kuhu igast rahvusgrupist kuulus kümme esindajat, töötas ürituse kordaminekuks aastapäevad. Koosolekud peeti New Jersey osariigile kuuluvas ametihoones. J. Virkuse kõrval istuvad päevase kava teadustajad ja peatoimk. liikmed Aina Ozols (läti) ja Anu I. Parming.

KAUGE KUNSTNIK VAIKE LIIBUS

Kaugelt — Lõunaristi alt tulnud, nimekat eesti kunstnikku Vaike Liibust on rõõm näha siin Torontos oma erinäitusega kuni 16. oktoobrini Danielli Galeriis (336 Dundas Str. W.). Kuna kunstnik siin esineb esmakordselt, siis ennekõike niipalju, et ta lapsena juba kusagil kahe Maailmasõja vahemaal asus Austraalia. Õppinud 1941—1949 kunsti National Art School'is Sydneys, siis tuntud Meldrum'i School of Painting ja Julian School'is eraldi veel portreemaali, sai ta valitud 1957. a. Royal Art Society liikmeks. Ta on osa võtnud paljudest ühisnäitustest, muuhulgas ka kahel korral Pariisis, ning korraldanud oma erinäitusi, saades auhindu ja ergutuspreemiaid. On esindatud Austraalia valitsuse, linnade ja teistes ametlikes kui eragaleriides.

Nädalasel Torontos on väljas ligi, enam kui suuremõõtmelist, 30 maali. Neid võiks liigitada kolme gruppi — portreed, vaikelud ning abstraktsed maalid. Kunstniku üheks zhanriks on veel maastikud, kuid neid pole esitat. d. Võib arvata, et need targu on jätnud toomata, kuna Lõunaristi all looduspilt on mitmeti erinevalt teissugune ja vaid mõne üksiku maaliga ei saada veenvat täiselamust.

Näitus köidab juba esimesel pilgul ja kinnitab kavalehel märgitud kunstniku soliidset õppetagapõhja ja esinemisi. Töödes peegeldub sünteesikus ja elegants, kultiveeritud värvimeel, avarus ja intiimsus. Neis on mõtte elamuslik varjundrikas impressioon, kompositsiooni tihedus ja käsitluslaad, mis resulteerub individuaalseks loominguks, tulenevalt kunstniku oma enese impulsist.

Harva võib kohata veenvat isikusarnasust ja karakterit portreedes, nagu seda on Vaike Liibuse omis. Meelsamini maalib ta pool-, kolmveerand- ja täisportreid, mis asetatud maalilisse miljöösse ja omavad maalilise pildi. Tähelepandav on kunstniku enese portree looduse keskel maastiku taustal. Koloriit taanduv ja sumenev. Sama taju saame portreelistes maalides „Spring" ja tütarlaps võrkkiigus. Suurepärased on „Peter" ja „Vivian" ning paljud head värvifotod (ca. 10 x 12 tolli) kunstniku portreemaalidest, aina toovad kunstniku portretistide eliitklassi.

Suurmõõtmelised vaikelud on asetatud samuti ruumi ehk miljöösse, kinnitavad head leidlikkust ja kompositsiooni, maalitehnilist üleolekut ja iseeneslikku loomulikkust. Abstraktsetes maalides pole aga välja jõudnud oma isikupärase stiilini sellises ulatuses, nagu see esineb tema teistes vaadeldud zhanreis.

Üldiselt on tööd impressiivsed, selgesti tajutavad ja nauditavad. Näitus vajanuks õigusega kindlamat ettevalmistamist, laiemat tutvustamist ja kunstikriitikute kutsumist. Siin võinuks Eesti Kunstide Keskus midagi positiivset saada kirjutada oma haigutava tegevuse aktivasse.

R. A.

Sirje Okas Ainso kunstinäitus

toimub pühap., 15. okt. Tartu College'is. Kunstnik on sündinud Tartus. Üleskasvanud Buenos Aires'is Argentiinas, kus lõpetas ülikooli biokeemikuna. Asus 1965 a. USA-sse, töötades oma erialal New Yorgis. 1975 a. alates elab Potsdam'is, New Yorgi osariigis. Kajastab oma loomingus tüüpilist Ladina Ameerika miljööd, elustiili ja filosoofiat; inimest primitiivses harmoonias oma elukohaga, tundeid ja emotsioone.

Osavõtnud grupinäitustest: „Woman Art Galleries" New Yorgis 1977 a., „First North Country Juried Show" Lake Placid, N.Y. 1978 a., Esto '76 Kunstinäitusel Baltimore's ja mujal, ja esinenud personaalnäitustega 1976 a. N. Yorgis „Pequena Galeria" ja „Galeria el Porton'is" ja sept. 1978 a., Potsdam'is „St. Lawrence National Bank".

Teadaanne üliõpilastele

Eesti Üliõpilaste Toetusfondi USA-s raamides tegutsev Jüri Leliepi nimeline mälestusfond jatkab stipendiumide väljaandmist eesti soost üliõpilastele vabas maailmas.

1979/80 õppeaastaks väljamakstav rahasumma selgub täpselt eeloleva aasta veebruaris. Tõenäoliselt on stipendiumide kogusumma selleks aastaks umbes $8.000.

Stipendiumid on saadaval õppimiseks ülikooli tasemel ainult järgmistel aladel:

eesti keel, eesti ajalugu, eesti kirjandus, eesti kunst, eesti arheoloogia, eesti muusika, majandusteadus, inseneriteadused, metsandus, põllumajandusteadus, õigusteadus, arstiteadus, loodusteadused, filoloogia, filosoofia, poliitilised teadused, sotsioloogia, tehnoloogia, teoloogia.

Tähtpäev sooviavalduste sisseandmiseks on 28. veebruar 1979, mis kuupäevaks peavad sooviavaldused koos kõigi vajalike lisadega olema jõudnud Toetusfondi juhatuse kätte New Yorgis. Tähtpäeva pikendamine ei ole võimalik. Sooviavaldusankeetide saamiseks tuleb pöörduda Toetusfondi juhatuse poole järgmisel aadressil:

Estonian Students Fund in USA, Inc.
P. O. Box 377, Wall Street Station
New York, New York 10005 (U.S.A.)

Toetusfondi juhatus juhib tähelepanu sellele, et sooviavaldused vajavad võrdlemisi põhjalikku dokumentatsiooni. Et selleks varuda küllaldaselt aega, ei ole mõtet sooviavaldusblankette nõutada peale 31. jaanuari. Kõik puudulikult täidetud, vajalike lisadega varustamata, või hilinenud sooviavaldused peavad kahjuks jääma rahuldamata.

Tallinnas tänavu suvel

REGATIPILET 225 TÖÖTUNNI EEST

Nagu teada, teostati 1. märtsist kogu N. Liidus nn. „hindade stabiliseerimine". Lehtedes hoobeldi, et mõningad kaubad nüüd on odavamad, näiteks televiisorid, mõningad riided jne. Kuid juba on näha, et hinnad langesid vaid niisugustel kaupadel, mis olid jäänud ladudesse vananema, kuna neid keegi ei taha osta. Kohv, bensiin, kuld ja palju muud läksid aga kallimaks. Ja kui tõstetakse hinda, siis ei tõsteta paari protsendi võrra vaid kohe mitmekordselt, nagu näiteks takso ja raudteesõidud.

Enne hindade tõstmist levis kuulujutt, et ka või ja suhkur lähevad kallimaks. Kes sai, muretses seepärast endale tagavarad. Kuid suhkru ja või hinda ei tõstetud. Nüüd tahavad paljud oma liigsetest tagavaradest lahti saada, kuid asjata. Ei leia ostjat. Kõigil on omal seda kraami ülearu.

Hullem on asi kohviga. Juba varem oli kohviga raskusi, sest N. Liidu valitsus ei ostnud enam kohvi Brasiiliast, lootes saada seda Angoolast vastutasuks „vennaliku abi" eest relvade ja laskemoona näol. Angoolast aga tuli väga vähe kohvi. Mõne laeva last oli ka parasiite täis ning seepärast kasutamiskõlbmatu.

Et rahvas ei saaks enne hinna tõstmist kohviga hangeldada, suleti Tallinna kohviladu. Kuid oad läksid hallitama. Nüüd saab osta 20 rubla eest kilo täiesti omapärase mõruda hallitusmaitsega kohvi.

KORTERIPUUDUS

Korteripuudus on endiselt suur. Pindalanormid ei ole muutunud. Kui perekonna korteris on vähemalt 9 ruutmeetrit pinda iga liikme kohta, siis ei tohi ästuda järjekorda uue korteri saamiseks. Täitevkomiteel ei olegi kortereid anda kõigile, kel on õigus seista korterisabas. Ehitatakse küll palju uusi elamurajoone, kuid suurem osa elamutest läheb täitevkomitee elamufondist mööda. Nad on ammu müüdud igasugustele ettevõtetele, kust kortereid määratakse ettevõtete uutele töölistele, eriti neile, kes tulevad teistest N. Liidu osadest. Vastutasuks peavad ettevõtted omal kulul ehitama elamurajoonidesse teenindushooneid, kuid ettevõtted ei pea alati oma sõna.

Tihti juhtub, et näiteks peale lahutust mees ei saa kolida korterist välja, sest ta ei leia omale uut tuba. Ta lahutatud naise uus mees kolib aga naise juurde ja nii peavad nad kolmekesi koos elama vanas korteris.

OLÜMPIAEHITUSED

Vahetevahel on Tallinnas kuulda plahvatusi. Suur osa neist tuleb ida poolt, kus süvendatakse ja laiendatakse maanteed kaheksarealiseks kümne kilomeetri pikkusel lõigul, see kõik peab valmis saama regatiks 1980. Senini on aga valmis tehtud vaid ca 600 meetrit. Edasi kuni Leningradini peab tee saama neljarealiseks magistraaliks. Vaevalt aga saab valmis olümpiaregatiks magistraal Tallinn-Pärnu-Riia, mis pidi ühendatama üle Poola Ida-Saksa Autobahnidega.

Tallinna vanalinna restaureeritakse. Lai ja Pikk tänavad on tellinguis. Vaevalt aga parandused püsivad regatini, sest kasutatav ehitusmaterjal on väga kehv.

Igal pool on märgata haltuurat. Regatiks peab valmima uus Tallinna linnahall. Kuid juba nüüd on ehitajad plaanidest maha jäänud. Tööjõudu on vähe, tsemendiga on raskusi. Ukse- ja aknakaarte ladumiseks saadi tehaselt „Este Dolomiit" praakkive. Hiljem toodi küll korralikke kive, kuid liiga vähe. Vee- ja elektrivõrgu vedamisega pole veel alustatud, jne.

Restaureerimise ajal on Mustapeade Maja sisustus kuhugi kadunud. Mustapeade ordu asutati 1399 ja nende maja on üks Tallinna tähtsamaid ajaloolisi mälestusmärke. On teada, et Mustapeade hõbe on viidud Kadrioru lossi, kus niigi ruumi vähe. Mustapeade altar olevat kusagil kirikumuuseumis. Aga kus on antiiksed mööblid ja kallid maalid?

OLÜMPIAPILET

Pirita olümpiaregati ehitustega on raskusi. Et vältida skandaali, on nüüd alustatud „ühistööde kampaania". Kutsutakse kõiki eraisikuid ja kollektiive vabal ajal käsi külge panema. Vabatahtlikud töölised saavad palga asemel esiteks pronksmärgi, siis hõbemärgi ja lõpuks kuldmärgi. Igaüks, kes töötab vähemalt 225 tundi, saab priipileti regatile.

40-tunnise töönädala juures on 225 tundi võrdne pooleteist kuu täiele tööpanusele. Nii et pooleteist kuupalga asemel saab inimene ühe olümpiapileti.

Seda „ühistööd" koordineerib eriosakond Narva maanteel nr. 11, telefon 666-014. Piletitahtjaid on palju, aga kuidas töötab koordineerimiseosakond?

Nii tulid näiteks ühest sovhoosist 20 meest sovhoosi veoautol linna tööle. Aga koordineerivad ülemused võtsid just sel päeval puhkust ja keegi ei teadnud, kuhu tööjõudu paigutada. Vihaselt sõitsid mehed maale tagasi.

Teisel päeval tuli kümme meest RAM'ist. Neile anti kangid ja kirkad ning neid saadeti üht hoonet lammutama. Aga hoone oli puust. Kangide ja kirgastega polnud midagi peale hakata. Õnneks nägid nad läheduses traktoristi oma masinaga. Kui leiti tross, oli mees nõus aitama, ning raginal tõmmati hoone maha.

Kokku töötab sadakond vabatahtlikku abistajat iga päev Pirital. Miks siis ülemused ei katsu seda tööjõudu õieti ära kasutada?

ROHKEM SÕJAVAGE

Viimasel ajal on Eestis näha olnud rohkem sõjaväelasi kui varem. Üks seletus on, et saartel on peetud suuri manöövreid. Teine võimalik seletus on järgmine. Iga kahe aasta tagant vahetatakse garnisone. Siis on näha neid, kes sõidavad koju ja neid, kes tulevad asemele.

Sõjaväelased enamasti ei käi eestlastega läbi. Ka nende abikaasad, kes töötavad linnas, hoiduvad eestlastest eemale.

Piirivalvet on tugevdatud. Peale juhtumit Kunda lähedal, kus kaks piirivalvurit surmasid mitu tantsupeolist, on ettevõtetele ja ühingutele antud nõu sauna- ja tantsupidusid enam mitte pidada mererajoonis. Pidagu oma peod sisemaal. Seal on ka saunu ja tantsuplatse olemas. Mere ääres on nüüd veel rohkem okastraati ja valve on muutunud tugevamaks.

Kurikuulsa „Paldiski paugu" kohta räägitakse nüüd enam ja enam, et maavärin see küll olla ei saanud. Ka on kodumaal rohkem informatsiooni, mis levitatud nii pagulaslehtede kui ka Lääne raadiojaamade kaudu. Kuid keegi ei tea täpselt ütelda, mis seal õieti plahvatas.

KAS UUS NEP?

Kui nõukogude majandusel olid esimesed suured raskused viis Lenin teatavasti läbi uue majandusliku poliitika (NEP), suurendades eraomandit jne. Ka nüüd on märgata tendentse uue NEP'i poole. Toon vaid kaks näidet:

On teada, et kolhoosnikute individuaalaiamaad moodustavad 3% kogu põllupinnast. Need 3% toodavad aga kokku 30% kogu N. Liidu põllumajanduse toodangust. Põllumajanduse ja toitlustamise kriis on nüüd sundinud valitsust päris tõsiselt arutama võimalusi individuaalaiamaade pindala suurendamiseks. Paljud arhitektid ei taha praegusel momendil eraisikuile individuaalelamute plaane joonestada ning soovitavad asjaosalisi oodata sügiseni, mil peavad ilmuma uued normid krundi suurusse kohta.

On ka kuuldla, et tehakse plaane endiste sotsialiseeritud individuaalelamute tagastamiseks omanikele. Suur osa neist majadest on nimelt lagunemas, sest elanikud ei taha võõrast vara remontida. Küsimus on aga, kuidas teha pärandiõigusega ja lahendada teisi juriidilisi küsimusi.

Lähivaatleja („Välis-Eesti")

PERENAISE PILGUGA

Käisin „The World of Women" esimesel aastapäeva pidustusel, mis peeti 27. sept.—10. oktoobrini Toronto näituseväljaku Queen Elizabeth'i hoones. Seal oli väga palju huvitavat, mis annab mõtelda... Haritud naised peaks selle vastu enam huvi tundma ja mitte eemale jääma, sest muide tuleb naisliikumisesse segadus. Ilmsed tundemärgid on juba olemas, kui kodust perenaist liigitatakse ühele pulgale prostituudiga.

Punase niidina läbis naise maailma seal kolm osa. Esiteks filmiseeriad, teiseks väga head ja sisukad loengud, millest paljud pälviks eriartikleid, kolmandaks kaubanduslik osa mis hõlmab ärimaailma, millede direktorid on mehed. Nimetamata ei saa jätta kunsti, mis on naise hingele igati lähedane ja osa ta elust. Palju firmasid olid Ameerikast ja mujalt, aga ei puudunud ka N. Liit ja meesterahvas seal nukkude juures, laua taga, ei võtnud vaevaks ajakirja lugemiselt mitte pilkugi üles tõsta. Ameeriklane aga piserdas surtsurts iga möödujale lõhnaõli.

Filmiseeriad olid esimestest indiaanlaste õdedest ja kuidas pioneerid siia asusid. Siis kuidas kasvatab Montreali ema oma seitset last, milline suur osa oli naissportlastel Montreali olümpiaadil, kuidas töötab poliitiline naine parlamendis ja naisteadlane laboratooriumis. Tänapäeval ei ole naise elu enam romanss vaid draama. Need naised, kellel veel halastus südames hoolitsevad metslindude eest. Pikalt näidati filmi kui hästi sobib naisele chiropractiku töö. Üldiselt aga ekspluateerivad ja diskrimineerivad mehed töötavat naist.

Loenguga esines meesjurist, kuidas tänapäeval maja osta ja mida peab naine seal silmas pidama. Metro Toronto naiste ühispanga ettekanne oli mitmeti huvitav, sest naise rahandus on ikka suuresti mehe peos. Võis esitada küsimusi ja said vastuse. Ontario Ministry of Community Social Service'ilt oli väga problemaatiline loeng „Naine ja alkohol", mis hõlmas suuresti perekonnaelu. Kodust, kus isa pole rahul emaga või ümberpöördult, tulevad sellised lapsed kellel puuduvad elu kindlad piirjooned. Nad kõhklevad, kõiguvad, juurdlevad, ei kiindu kindlalt oma elukutsesse ja sageli lõpetavad ise oma elu. North York'i nais-linnanõunikud kõnelesid naise osast poliitikas ja naisõiguslane P. Johnston sellest, mis uuendused naistele on tulemas.

Loomulikult oli loenguid iluravist ja Reflexologia (jalanõude) ühing esines demonstratsioonidega. Sekka pakuti müsti-maagikat mustlaste esinemisega. Abby Hoffman, spordiraamatute autor tõstis esile naissportlaste suuri saavutusi millele võib uhke olla ja selgitas spordialasid, mis naistele sobivad. Suurimat reklaami tegid kaalukaotamise kliinikud ja taimetoitlased.

Kõik oli ilus ja kena kui mitte prostituut ei peaks ennast tänapäeva tähtsamaks naiste seas. Mulle püüti selgeks teha, hea kõnevooluga olevuse poolt, et kodune naine on hoopis viletsamas seisukorras ja saab mehe poolt vähem maksetud kui nemad. Et abielunaine ei ole suguelu koha pealt mitte professionaalne ega suuda nendega kuidagi võistelda. Nemad on need kes hoiavad mehe käigus ja seega on mees siis oma töös ja tegevuses edukas. Nõutakse parlamenti oma esindajaid, kes nende huvisid kaitseks ja motoks on „Naisliikumise ülim ülesanne on prostituudid meie ühiskonda aidata, nii et nad oleks kõigiti respekteeritud ja saaksid vanaduses tööpensioni." Esirinnas sammuvad prantslannad ja nüüd paisub pooldajate hulk Ameerikas, Saksamaal ja Inglismaal. Soovivad omale ka vormiriietust.

Moe demonstreerimisi oli iga päev nagu Eaton'i kaubamaja, Finishing Touches ja ka Ellen Peterson'i School of Fashion & Design'i poolt, kus esinemise pearõhk oli pandud rätsepatööle. Esinesid peamiselt õpetajad ja õpilased oma töödega ning ka E. Peterson ise.

Hindud ja hiinlased rikastavad oma käsitöödega Kanada turgu. Oli haruldasi ilusaid töid ja hind oli suhteliselt odav kui ajakulu arvestada. Nad on meistrid sustikpitsi valmistamisel. Paula Lishman'i karusnaha töötehnika on huvitav. Nimelt pehmetest looma karvadest, nagu jänes, opossom, mink jne. valmistatakse lõng, millest tehakse mugavaid esemeid. Hinda ärge küsige, sest see on liiga reaalne, peaasi on ilu.

Eha Tarmet-Toomberg

„Cooking Estonian Style"

Ilmus trükist uus kokaraamat „Cooking Estonian Style", mis raamat sisaldab 430 eestimaitselist retsepti. Raamatu autoriteks on Hilja Treumut ja Viivi Piirisild.

Hilja Treumut on elukutselt arst ja on töötanud Ühendriikides Princetoni ülikoolis. New Jersey osariigis bioloogia osakonnas ning viimased aastad õpetajana Princetoni keskkoolides. Hilja Treumutit on alati huvitanud kulinaarkunst ning ta on ka õpetanud 1973 aastast kohalikkudes keskkoolides ja YMCA's kokakunsti, erialadeks eesti ja skandinaavia toidud. Tema vanemad omasid Kadrinas restorani ja pagariäri.

Viivi Piirisillal, kelle elukohaks on North Hollywood, Kalifornia, oli see teine kokaraamat koostada, kuid uus kokaraamat sisaldab rohkem tema retsepte.

Kunstilise külje eest hoolitses kunstnik Tiiu Pessa, kes omab „The Selective Eye" kunstigalerii Laguna Beachis, Kalifornias.

Uus kokaraamat sisaldab 430 uut eestimaitselist retsepti, kus ei puudu ka põhilised eesti toidud. Raamat on jagatud 20 peatükkideks ja igat peatükki kaunistab joonistus eesti linnadest ja kohtadest. Raamatu suurus on 8 x 8 tolli ja sisaldab 258 lehekülge. Uus raamat on kirjutatud ingliskeeles, kus ei puudu ka Eestit ja eestlaste tegevust tutvustav artikkel ja maakaart. Uus kokaraamat on sobiv kingiks oma kanadlastest sõpradele, kuid ka heaks lisaks igale eesti perekonnale.

(„Cooking Estonian Style" on müügil „Meie Elu" talituses)

„Rajaleidjate" avakoondus

Toronto „Rajaleidjate" lipkonna avakoondus toimus 28. sept. Peetri kiriku all saalis.

See algas lippude sissetoomisega ja küünlate süütamisega, mille järele õpetaja O. Puhm pidas palvuse.

Peale lipkonna vanema gdr. Ene Runge sõnavõttu ja tervitust andis lipkonna juht ngdr. Monica Haarmann ülevaate möödunud aasta tegevusest, samuti sellest, mis seisab ees eeloleval tegevusaastal. Siis tutvustas ta 1978/79 a. juhtkonda, mille järele sõna said järjekorras hellakeste juht ngdr. Liis Teedla, kes ka uusi hellakesi vastu võttis. Gaidrühma juht ngdr. Katrin Kütti võttis uued gaidid vastu ja vanemgaidide rühmajuht Ellen Kanne-Allas võttis vastu vanemgaidid. Kõik üksuste juhid andsid lühida ülevaate oma eelolevast tegevusest.

Lipkonna juht andis edasi järgmised teated:

Korralised koondused kõikidele üksustele algavad 14. okt. Peetri kirikus.

Vanemgaidid korraldavad ngdr. Anne Vilde-Agur'i eestvedamisel „Rahvusliku lõuna" 12. novembril.

Vabariigi Aastapäeva pidulik aktus ja tõotuseandmise koondus toimub 24. veebr. kell 2:30 Peetri kirikus.

Vanematepäev, koos lipkonna 24-da aastapäevaga toimub 28. apr. kell 2:30 Peetri kirikus.

6. „Rajaleidjate" lipkonna Suvelaager toimub 14—22. juulini „Kotkajärvel".

Dominioni müügisedeleid on lipkond korjanud nii palju, et selle eest ostetakse „Rajataresse" külmetuskapp ja lipkonnale uusi potte ja panne laagri tarbeks.

„Rajaleidjate" lipkond toetas „Koguja II" Suurlaagris käijaid igat ühte 10.— ulatuses.

Osal sündmusil polnud veel võimalik kindlaid kuupäevi määrata, neid kuuleb edaspidi.

Peale teateid läksid üksused oma juhtidega nõupidama, vanemad läksid aga kohvil ja kohvikõrvasel hea maitsta, mida kenasti olid korraldanud emad, eesotsas M. Valge ja V. Kivi'ga.

Uus juhtkond 1978/79 aastaks kujunes järgmiseks:

Aupatroon: Marie Under-Adson, Auvanemad: gdr. K. Voiko, Meeli-Ann Tanner. Vanem: Gdr. Ene Runge, lipkonna juht: ngdr. Monica Haarmann, abijuhid: ngdr. Ellen Kütti, ngdr. Rita Valter, sekretär: ngdr. Lisa Leis, laekur: ngdr. Ilma Paar.

Hellakestepere „Sädemed" — Juht: ngdr. Liis Teedla, abid: Ingrid Kütt ja Helen Sadul.

Gaidirühm „Tulilinnud" — Juht: ngdr. Katrin Kütti, abid: Kai Tüll, Aimi Ilves ja Tiina Toop.

Vanemgaidid „Virmalised" — Juht: ngdr. Ellen Kanne-Allas, abid: ngdr. Leili Pede, Susan Valvur, Elda Käärmann, ngdr. Lisa Leis.

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 15. oktoobril kell 11 hommikul. Mängib Vaimuliku Orkestri trio. PIIBLITUND kell 10 hommikul. PÜHAPÄEVAKOOL kell 11 hommikul. LASTEKOORI HARJUTUS kell 10.15 hommikul. LEERIEELSED kell 11 hommikul.

LEERI AVAJUMALATEENISTUS pühapäeval, 22. oktoobril kell 11 hommikul. Leeri õnnistamine 6. mail 1979. Registreerida õpetajale. Mängib eelmise aasta LEERINOORTE INSTRUMENTAAL ansambel.

Eelteade: KOGUDUSE JA KOGUDUSE ÕPETAJA 30. JUUBELIAASTA puhul peapiiskoplik jumalateenistus pühapäeval, 29. oktoobril kell 11 hommikul. Laulavad Cantate Domino ja Noortekoor. Viiulil Nora Mall Kerson, harpsikordil Karen Viinamäe. Mängib instrumentaal ansambel Inga Korjuse juhatusel. Sama pühapäeva õhtul kell 6 KONTSERT-JUMALATEENISTUS. Kõneleb peapiiskop Konrad Veem.

NOORTEKOOR „LOOTUSE" harjutused esmaspäeviti kell 7 õhtul naisringi ruumides. Juhatab Rosemarie Lindau.

NAISRINGI kokkutulekud igal kolmapäeval kell 6 õhtul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Pühapäevakool. Teenib õpetaja A. Jalonen.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kella 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Söderholm
177 Plantyre Ave.,
Scarboro, Ontario M1N 2R6
tel. 691-3184

Laupäeval, 14, oktoobril kell 7 õ. PIIBLITUND.

Pühapäeval, 15. oktoobril kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb H. Söderholm.

„Kuldring" (asutati 1977. a. nendele gaididele ja juhtidele, kes on juba vanemad, kuid soovivad siiski lipkonda kuuluda) — Vanem: gdr. Õie Punno, juht: ngdr. Reet Vanaselja-Marley.

Kui vanematel on küsimusi, pöörduge vastava juhi poole.

„Rajaleidjad"

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 15. oktoobril LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Solist bass-bariton Avo Kittask. Kohvilaud. Eeskava koostanud 1978. a. leerilapsed. Pühapäevakooli algus, juhataja Eneri Taul.

Pühapäeval, 22. okt. JUMALATEENISTUS kell 4 p.l.

Pühapäeval, 29. oktoobril USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS kell 3 p.l. Jutlustab Ida-Kanada Sinodi uus president William Huras. Ontario lt. kuberner Pauline McGibbon avab kiriku ehitusloo-tahvli. Kaastegevad EELK peapiiskop Konrad Veem, EELK piiskop Karl Raudsepp, läti piiskop Arnold Lucis, dr. Davidson, dr. Stewart, dr. Fairley, Andres Taul, Juris Calitis j.t. Laulavad Vana-Andrese eesti ja läti koguduse koorid ja järgneb kohvilaud.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 15. okt. kell 11 hommikul LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutlustaja E. Saraoja. Laulab segakoor.

TORONTO EESTI BAPTISTI
883 Broadview Ave.
KOGUDUS
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS"
RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 15. okt. kl. 10.15 hom. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 hom. JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid, segakoor.

Kell 6 õht. MUUSIKAÕHTU, noorte ansambel, K. Raid.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik,
Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 15. okt. kl. 2 p.l. JUMALATEENISTUS Ephiphny luteri kirikus, 20 Old Kingston Rd. (Eesti Kodu lõuna küljel). Teenib õp. E. Pähn. Samal päeval kl. 4 p.l. koguduse tavalises kirikus piiblitund, kl. 5 p.l. JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL.

Pühap., 22. okt. kl. 5 p.l. KOGUDUSE AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS. Solist Valve Tali.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kl. 6—7.30 õ. kodus, muul ajal vastavalt kokkuleppele.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 15. okt. kell 1.30.

USUPUHASTUSPÜHA jumalateenistus on pühapäeval, 29. okt. kell 1.30.

KOGUDUSE 26. AASTAPÄEVA jumalateenistus on pühapäeval, 5. novembril kell 3 p.l. Külalisena jutlustab õp. A. Jalonen. Solist. Järgneb aastapäeva koosviibimine kiriku saalis. Koguduse Käsitööringi kokkutulek on esmaspäeval, 23. okt. kell 6.30.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-4309
RR 5, Orangeville, Ontario

Pühapäeval, 15. oktoobril kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raag'i juhatusel. Laululehed.

Tartu linn saab 950-aastaseks

Tartu linn võib 1980 aastal tähistada oma 950 asutamispäeva.

Ent muinaslinnusena ja asulakohana on Tartu märksa vanem, mida kinnitavad ehitustöödel päevavalgele tulnud leiud — pronksehted, kederkeraamika, hõbeaarded araabia müntidega jm. ajavahemikust VII—XI saj. Senised andmed ei ole siiski võimaldanud linnuse ümber kujunenud asula ulatust ja tekkeaega täpsemalt määratleda. Seepärast jätkatakse vanalinna territooriumil arheoloogilisi kaevamisi.

Hiljuti avastati vanalinnas mitmel poolt (näiteks Lätte tänaval) puusillutise jäänuseid otse aluspõhja kihil. Esialgne analüüs lubab leiu arvata X—XI sajandisse. Selle paikapidavusse korral pidi muinaslinnuse jalamist möödunud iidne kaubatee olema kaetud palksillutisega, vähemalt Emajõe-poolses osas.

Muinas-Tartu probleeme on palju aastaid uurinud ning nende kohta kirjutanud Tartu Ülikooli dotsent Vilma Trummal. Viimase leiu puhul tõstatas ta küsimuse, et kogu Tartu vanalinn tuleks arvata muinsuskaitsealaks.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Marginäitus Sydneys

Käesoleva aasta lõpul Austraalias toimuvate X Eesti Päevade raames korraldab Sydney Eesti Margiring kolmepäevase marginäituse.

Marginäituse puhul ilmub vastav mälestusümbrik kahes nägusas eriväljaandes, neist üks kahevärvitrükis. Joonised ümbrikel kujutavad ühel juhul Tallinna siluetti Sydney kuulsa sadamasilla taustal, teisel ümbrikul on Eesti sinimustvalgel taustal Sydney ooperimaja piirjooned. Ümbrikuil on pealkiri: Eesti Marginäitus Sydneys 28. dets. 1978. Estonian Stamp Exhibition in Sydney.

Ümbrike autoreiks on Sydney kaks nooremapõlve kunstiharrastajat Sulev Kalamäe ja Olev Muska.

Ümbrikud tulevad müügile ainult paarikaupa (üks kummastki väljaandest) ja paari hinnaks on 60 centi austraalia vääringus. Postiga tellides lisandub saatekulu. Ümbrikke on võimalik osta ja tellida juba oktoobrikuust alates. Näituse ajal varustatakse ümbrikud näituse eritempliga, mille eest ei ole lisamaksu.

Marginäitus on avatud 27.—29. dets. 1978 Sydney Eesti Maja klubiruumis ja samal ajal on seal võimalik ümbrikke osta, kuni piiratud trükiarvust jätkub.

Tellimisi võib saata ja lähemat informatsiooni postisaatekulude ja muu osas saata aadressil: Sydney Eesti Margiring, P.O. Box 147, Darlinhurst, NSW 2010, Australia.

„MEIE ELU" TALITUSES TORONTO EESTI MAJAS MÜÜGIL

WINTARIO ($1.00)

THE PROVINCIAL (5.00)

LOTO CANADA ($10.00)

LOTERIIPILETID.

ARMAST ABIKAASAT, POEGA, ISA, VENDA JA ÕEMEEST

WALTER E. NIILUS'T

sündinud 15. juulil 1903 Eestis
surnud 9. oktoobril 1978 Kalifornias

leinavad sügavas kurbuses

abikaasa LEILI
poeg TÕNIS abikaasaga
EMA
õed HILJA AUN, SILVIA ROCK perekondadega
ANDRES PÕLLUSAAR perekonnaga

ARMAST

MAIMU PIIRSALU

mälestab

HUGO LATER perekonnaga

ARMAST KOOLIÕDE

MAIMU PIIRSALU

Läbi aegade helises laulude lend
suust suhu,
tuhastas hingede hõbedat kõigeks,
mis ustav, kaunis ja hää.

mälestab

LEILI VÕSU

Lugupeetud ja armast klubi liiget

JOHANNES AKKER'IT

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Armast sugulast

TOOMAS HOLMBERG'I

mälestavad sügavas leinas

perekond J. EISTRAT

Lugupeetud ja armast klubi liiget

THEODOR TALVAK'UT

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Armast

MAIMU PIIRSALU

mälestab kurbuses

ÜLO ROORAND perekonnaga

Meie siiras kaastunne klubi liikme Hansule tema abikaasa

MAIMU PIIRSALU

surma puhul

EESTI MAJANDUSKLUBI KANADAS

Ootamatult lahkunud armast lauluõde

MAIMU PIIRSALU

mälestavad leinas

EMILIE KRUUV
TUULE JÜRISALU
HELVI KÕVA
ERIKA KULKA
ALICE STRAUSCH

Armast koori liiget

MAIMU PIIRSALU

surnud 1. okt. 1978 Thornhillis, Ontario

mälestab kurbuses

TORONTO EESTI SEGAKOOR

METROPOLIIT

ALEKSANDRIT

mälestavad tema 25 a. surmapäeval, suri 18. okt. 1953 a.

MONTREALI EESTI ORTHODOX KOGUDUS ja
V. Rev. M. ERVART

Üles läinud taeva ja
istub oma Isa paremal käel.

Head sõpra, kallist kaasliiviklast

WALTER NIILUS'T

surnud 9. oktoobril 1978 Kalifornias

mälestavad sügavas leinas

JAANUS ÜLAVERE
HUGO TOPPI
ARNO RUNGI
AKSEL PÜGI
KARL OLLINO
VILLU NOOLANDI
KARL MAASIK
LEONID KOOBAS
N. JÄRVEL
abikaasadega

Tänuavaldus

Meie südamlik tänu kõigile kes meid meie armsa

NIKOLAI ANDRESSON'I

lahkumise puhul abistasid ja meid meie leinas tröösti sid.

LESK ja TÜTAR perekonnaga

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR

Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777

24-tundi telefonivalve

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA

4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

Eesti arst valvekorras

14. ja 15. oktoobril
dr. T. Kuutan 751-6141
21. ja 22. oktoobril
dr. M. Leesment 481-6834
28. ja 29. oktoobril
dr. H. Tari 922-3824

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID
parimas kvaliteedis nagu
Christian Dior, Rodenstock,
Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova,
Accutron

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses	958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

Leho Võrgu mälestuseks

22. augustil suri Jyväskyläs Kesk-Soomes oma kodus südamerabandusse Jyväskylä ülikooli endine eesti keele lektor Leho Võrk.

Ta oli sündinud 19. augustil 1910 köstri pojana. Ta tegi oma küpsuseksami 1928 ja õppis esiti Tallinna tehnika ülikoolis, kuid siirdus peagi Tallinna konservatooriumi, mille lõpueksami ta tegi 1939. Järgmisel aastal ta määrati sama õppeasutuse muusikateoreetiliste ainete õpetajaks.

Soome Võrk tuli kevadel 1943 ja astus vabatahtlikuna Soome sõjaväe eesti üksusse. Selle üksuse hilisema JR/200, ridades ta teeniski lipnikuna sõja lõpuni. Ta asutas selles eesti üksuses koos H. Piirimetsaga meeskoori. Ta oli hiljem mainitud eesti rügemendi I pataljoni informatsiooniohvitseriks.

Pärast sõda tegutses ta mõnda aega raamatukogu hoidjana Helsingis ja muusikateooria õpetajana Lahtis.

Kui Some kommunistlik poliitiline politsei hakkas 1947. aasta sügisel arreteerima Soome sõjaväes treeninud eestlasi, kadus Võrk põranda alla. Ta pidi pikemat aega varjama end võimaliku arreteerimise eest soomlastest sõprade juures.

Kuid kui olukord oli rahunenud, eriti pärast seda kui kommunistliku poliitilise politsei oli 1940-ndate aastate lõpus lõpetatud, võis Võrk pöörduda tagasi soome ühiskonda. Ta sai 1951 assistendi koha tolleaegses Jyväskylä Pedagoogilises Instituudis, millest hiljem kasvas välja Jyväskylä ülikool.

Hiljem Võrk oli selle ülikooli eesti keele lektoriks ligi kümme aastat. Ta suutis sel kohal kaasakiskuva õpetajana ja otsekohese inimesena võita palju sõpru Eestile. 1956 ta tegi M. kand. eksami. Ta pühendas eriti tähelepanu eesti keele foneetika uurimisele ja õpetamisele. Ta avaldas raamatu „Viron kielen ääntämys".

Kuid vahepeal hakkas Soome poliitiline olukord jälle halvenema ja nii sunniti Võrk 1973 siirduma enneaegselt pensionile. Tema asemele toodi eesti keele lektoriks okupeeritud Eestist üks endine komsomoli sekretär.

Ka pärast pensionile siirdumist Võrk jätkas oma teaduslikku uurimistööd. Ta oli ka Eesti ja selle kultuuri energiliseks tutvustajaks Jyväskyläs ja mujal Kesk-Soomes. Ta aitas tulemusrikkalt kaasa ka mitmetel rahvuslikel üritustel, nagu muuseas Jyväskylä ülikooli soome keele õppijate ühingu poolt korraldatud Eesti-päevadel 1968 ning Stokholmi Eesti Naiskoori külaskäigul Jyväskylässe.

Leho Võrku, kes maeti 9. septembril Jyväskyläs, jäi leinama tütar.

Leho Võrgu isiksusele olid omased eelkõige kindel rahvuslik hoiak, sõbralik ja positiivne suhtumine kaasinimestesse ning, nii mõnelegi saatuse raskele löögile vaatamata, optimistlik ja elujaatav meelelaad. Ta säilitas oma noorusliku ja rõõmsa ellusuhtumise kuni lõpuni. Ja niisugusena jääb ta elama paljude relvavendade ja sõprade mälestuses.

Esmo Ridala

Õpetaja Ernst Lootsma 70 aastane

Aeg liigub pikkamööda aga kindlalt edasi. Aasta tuleb aasta järele ja paneb meile igale vanadust juurde. Nii ka märkamatult on õpetaja Ernst Lootsma jõudnud 70. eluaastasse. Ta sündis 1. okt. 1908 Narva-Jõesuus. Omandas keskhariduse Tallinna Gustav Adolfi Gümnaasiumis, lõpetas Tartu Ülikooli usuteaduskonna 1934 a. kevadel. Prooviaasta sooritas Pilistveres praost B. Steinbergi ja Tartu Ülikooli koguduse õpetaja prof. J. Kõpp'u juures. Õpetaja ametisse ordineeriti piiskop H. B. Rahamägi poolt 14. apr. 1935 a. Tallinna Toomkirikus. Määrati Konsistooriumi poolt üldkiriku vikaar õpetajana Mõisaküla kogudust teenima, millisel kohal püsis kuni valimiseni Rõngu koguduse õpetajaks 15. dets. 1935 a. Oli Rõngu koguduse õpetajaks kuni kodumaalt lahkumiseni 1944, mil siirdus Saksamaale. Abiellus 30. okt. 1938 a. Rõngus Karin-Amanda Brett'iga, kes oli Tartus tuntud riidekaubanduse suurärimehe Richard Bretti tütar. Abielust on tütar Ebo-Liis, kes on abielus ja praegu elab Texases USA-s. Tal on kaks poega, kes on toonud palju ilusaid ja rõõmsaid momente Ernsti ja Karini ellu.

Pärast sõja lõppu oli õpetaja Lootsma Lüübeki Eesti koguduse õpetaja, pidades jumalateenistusi algul Rootsi mere-misjoni kirikus ja hiljem kaasmaalaste poolt hästi ehitatud ja sisustatud laagri kirikus. Sarnase kiriku olemasolu laagris oli selleaegse UNRA juhtidele ilusaks üllatuseks. Samal ajal oli ta usuõpetajaks Lüübeki Eesti Gümnaasiumis, Lüübeki NMKÜ esimeheks ja Eesti Punase Risti hoolekande õpetajaks. 1947 siirdus Rootsi, kus töötas AEG elektritarvete vabrikus, olles ühtlasi Stokholmi Jakobi koguduse noorsootöö ja Södertälje pihtkonna õpetajaks. 1950 märtsis immigreerus Kanadasse. Siin asus teenima Eesti pagulaskogudusi Londonis, St. Catharines ja Amherstburgi linnades Ont. 1959—1976 teenis Kanada kogudusi. 1976 a. sügisest peale teenib õpetaja-emeritusena Eesti Ev. usu Pauluse kogudust Londonis, Ontarios.

Pauluse kogudus on õnnelik, et õpetaja elab nende keskel. Ta saab ja võtab aktiivselt osa koguduse liikmete elust. Ta tunneb kaasa nende rõõmudele ja muredele. Ta leiab alati õige sõna õiges kohas. Kogudus soovib oma õpetajale palju ilusaid aastaid kogudust teenida ja oma perekonna keskel viibida.

W. Jaaku

„CAROUSEL TOURS" — 5 nädalane dets. 29.—veebr. 3. Florida spetsiaal, alates $349.—. Tehke reservatsioonid kohe.
H. KIVI TRAVEL – Lic. 1064361
Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-4813 õhtuti ja nädala lõppudel 759-3588

GARDENIA FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951, 466-1502
MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

Massmõrv Liibanonis

Camp Davidi Lähis-Ida rahu pöördus möödunud nädala lõpul hoopis massmõrvaks Liibanonis ja Egiptuse võimsaks relvade täristamiseks Siinai kõrbes, et suurtel sõjaväemanöövritel demonstreerida Egiptuse sõjalist võimsust. Teatavasti on üheks rahulepingu tingimuseks, et Egiptus vähendab oma poolemiljonilist armeed 200.000-de mehe võrra.

Selleks, et hävitada Camp Davidi rahu mängis Moskva välja oma käsilase Süüria 30.000-se okupatsiooni armee Liibanonis, milline korraldas Liibanoni pealinnas Beirutis kohutava massmõrva sellega, et kogu möödunud nädala tulistas oma rasketest vene päritoluga suurtükkidest Beiruti mõrvates ainult ühel päeval ligi tuhat inimest, naisi ja väikelapsi. Selle massmõrva eesmärgiks on Liibanoni parempoolseid kristlasi hävitada jäägitult.

President J. Carter pöördus N. Liidu kom.partei juhi L. Brezhnevi poole ja Liitunud Rahvaste Organisatsiooni julgeoleku nõukogu võttis vastu resolutsiooni otseseks vaherahuks. Kuid sõda kestis edasi, sest Süüria president H. Assad tuli alles Moskvast. Maailma ajakirjanduses ja TV-s ei näidatud süürialaste massmõrva, kuid esitati suuri pilte neist kahjudest, mis Iisraeli suurtükipaadid tegid Beiruti moslemite linnaosale oma 10-ne minutilise hoiatus-pommitamise ajal. Liibanoni president E. Sarkis viibis Damaskuses läbirääkimistel. Kuid rahu on raske saabuma. Iisraeli ei saa lubada Liibanoni kristlaste hävitamist, sest siis muutub Liibanon nendele vaenulikkude PLO terroristide kantsiks. Kui tekkib sõda Süüria ja Iisraeli vahel, siis ohustab see Egiptuse-Iisraeli rahu.

Albaania lõpetab isolatsiooni

On väljavaateid, et viimastel aastatel isoleeritud olukorras olnud kommunistliku presidendi Enver Hoxa valitsus taotleb sõbralikumate vahekordade sõlmimist igaühega, arvatud välja kapitalistlikud vaenlased, nagu USA, ja vaenlased N. Liit ja Hiina. Vaenlaseks peetakse ka naabrit Jugoslaaviat. Eriti sõbralikke vahekordi taotletakse Kreekaga. Läbirääkimised käivad ka Itaaliaga, Lääne-Saksamaa ja Prantsusmaaga kaubavahetuseks.

Suri Borgelini üksuse viimane ohvitser

GEISLINGEN (ME) — Nagu kuuleb „Baltische Briefe" Taanist, suri seal hiljuti Eesti Vabadussõjast osa võtnud taani vabatahtlike üksuse viimane ohvitser Iver de Grundman. Tema eraarhiivi päästis hävimisest Taani Arhiivi juures tegutsev ülemarhivaar eestlane pr. phil. Vello Helk.

Lätlased toetavad oma vabadusvõitlejaid

Möödunud suvel pääsesid vabadusse 2 läti vabadusvõitlejat — Gunars Rode ja Viktor Kalnins. Esimene neist asus elama Rootsi ja paigutati kohe haiglasse ravile. Teine tuli Ühendriikidesse ja omab halva tervise vangilaagrites saadud ebainimliku kohtlemise tagajärjel.

Mõlemad neist on tuntud läti vabadusvõitlejad, kelle vabastamiseks lätlased vabas maailmas korraldasid arvukaid proteste ja saatsid oma asukoha maa valitsusele, LRO peasekretärile ja mitmetele rahvusvahelistele organisatsioonidele hulga memorandumeid, et ravivajavatele lätlastele lubataks N. Liidust lahkuda. Möödunud suvel N. Liidu valitsus andis järele sellele survele.

Läti ühiskond vabas maailmas hindab ja abistab oma vabadusvõitlejaid. Neile korjatakse raha raviks ja uue elu alustamiseks vabas mailmas.

Laupäeval, 7. okt. tähistas oma 60. aastapäeva Torontos, Graniit-klubi ruumides läti Korp. Frat. Cursica. Korporatsiooni liikmete poolt pandi kokku ja saadeti toetuseks G. Rodele ja V. Kalninsile uue elu alustamiseks vabas maailmas $500.

Aukülalisena viibis sel puidustusel aupeakonsul Ilmar Heinsoo.

Pedestri Jaan

Tähelepanelikkus

Kord küsis nii üks väike poisikene:
„Kas tohin seintesse ma lüüa
naelu, ema?"
„Ei tohi", oli vastus lühikene...
„Kuid vaata isa — kuidas tohib
tema?"
„Ta tohib, sest et ta on vilunud".
„Kuid mina olen pealt vaadand
isa tööd
ja näinud kuis ta naelu tagunud".
„Sest pole küll — sa enda näpu
pihta lööd".
„Kuid vastu sõrme lööb ju isagi —
ma seda näinud mitmel juhul
ja õppind olen temalt isegi,
mis sõnu tuleb öelda selle puhul".

KUHU MINNA?

★ Kolmap., 11. okt. kuni 26. okt. Maie Landra seinavaipade näitus St. Lawrence Centre, Town Hall. Avamine 1. okt. kl. 5—8 õ.

★ Reedel, 13. okt. Mini-Karavan ja kunstioksjon Eesti Majas algusega kl. 7.30 õ.

★ Pühap., 15. okt. Tartu College'is Sirje Okas-Ainso kunstinäitus (avatud kl. 2). Armas Maiste jazz-kvartett (kl. 2 p.l.), kella-viie-tee kontserdiga.

★ Kuni 16. oktoobrini Vaike Liibuse kunstinäitus Gallery Danielli's, 33 Dundas St. West.

★ Neljap., 26. okt. Aiandusklubi loeng — A. Haavaniit „Sügis aias" algusega kl. 8 õ. Eesti Majas.

★ Reedel, 27. okt. s/s Walnuti rahva 30. aastap. koosviibimine Eesti Majas algusega kl. 7 õ.

★ Pühap., 29. okt. Eesti Invaliide Toetava Naisringi moenäitus Eesti Majas algusega kl. 1 p.

★ Neljap., 2. nov. Kanada Eesti Teatri esituses „Bumerang" St. Lawrence, Town Hall'is algusega kl. 8 õ.

★ Reedel, 3., 4., 5. nov. Saarniidu 30-es iseseisev kunstinäitus Eesti Majas.

★ Laup., 4. nov. T. E. Meeskoori 28. aastapäeva ball Prince hotelli ruumes (York Mills Rd.) algusega kl. 7 õ.

★ Laup., 11. nov. Hiidlaste Seltsi Mardipidu Tartu College'is algusega kl. 7 õ.

★ Laup., 11. nov. Eesti Rahvusteater Kanadas esituses „Põrgupõhja uus vanapagan" St. Lawrence Town Hall'is algusega kl. 8. õ.

Kährikkoer – uus kiskja Eestis

Kährikkoer on kiskjaline koerlaste sugukonnast. See on üks madalajalgne pika kollaka kuni mustjaspruuni karvkattega elukas, võiks öelda üks karvane karjakrants, missugust elukat Eestis varemalt ei tuntud. Tema põlislevila on Ida- ja Kagu-Aasia ja teda introdutseeriti alles 1934 aastal Nõuk. Liidu Euroopa-ossa. Eestisse toodi seda looma karusnaha kandjana alles 1950 aastal, kuid ta on end hästi koduseks teinud ka kodumaal. Kährikkoer elutseb segametsades, otsib toitu peamiselt veekogude kallastel, on segatoiduline ja eriti kahjulik maas pesitsevate lindudele. On jõulise iibega, kuna pesakonnas võib leiduda 6—11 poega.

Kuivõrd levinenuks kährikkoer Eestis muutunud sellest jutustab „Eesti Looduses" Valentin Viirmäe järgmist.

Märtsikuu viimasel päeval kella 7 paiku märkasin Tartu Autode Remondi Katsetehase õuel kährikkoera autode vahel jalutamas. Et sel ajal keegi looma ei häirinud, käitus ta rahulikult, tundis huvi ümbritsevate esemete vastu. Tehases algab töö kell 7.45 ja sellepärast hakkas õuel üha rohkem inimesi liikuma, mis aga kährikule ei meeldinud. Ta jooksis ühest uksest sisse ja treppi mööda üles, kus kohtus riietusruumi suunduvate naistega. Hirmunud loom tõstis pea ja urises koera moodi, nii et naised jäid nõutult seisma. Üks sõjakam hakkas kährikut trepist alla ajama, kuid see tormas hoopis üles viiendale korrusele. Ja seal ta siis kükitaski kuni looduskaitseinspektsiooni töötajad talle jälle tee metsa juhatasid.

Toreda kasukaga looma aga jõudsid imestamas käia paljud töötajad, eriti naised.

Eesti Filatelist Nr 22–23

Taas on saabunud sügis ja filatelistidele „õige" margihooaeg. Seoses sellega on sobiv juhtida kõigi margihuviliste tähelepanu suve alguses Rootsis ilmunud aastaraamatule EESTI FILATELIST nr. 22—23. See on järjekorras üheksas New Yorgi ja Stokholmi eesti fil. seltside ühisväljaanne ja kaheksas Göteborgis elava Elmar Ojaste toimetatud. Viimane on vaatamata haigusele jälle sooritanud suurepärase töö, mitte ainult sisuliselt vaid ka mahu suhtes. Eelmise aasta 160-lt leheküljelt on tänavune paisunud juba 208-le.

Värske EF number näitab järjekordselt kui palju materjale pakuvad Eesti margid ja postiajalugu — jääb isegi mulje, et need on ammendamatud.

Läheks pikale üksikasjaliselt peatuda pika sisukorra juures. Seal leidub rohkesti kirjutisi, mis pakuvad nii huvitavat lugemist kui ka püsiva väärtusega teatmiku. Mainigem vaid mõnda — „Postivagunid ja postitransport Eesti raudteedel", „Tsepeliinikirjad Eestist", „Eesti postiasutused 1915, 1920 ja 1931" (eriti teretulnud andmestik), „Kaksikkeelsed postitemplid Eestis", „Hummuli fantaasiaväljanne 1941", „Eesti markide võltsijad ja võltsingud". Mitmed uurimused ja käsitletud teemad näevad esimest korda trükimusta. Postmarkidele üsna lähedaselt alalt leiame esmakordselt põhjaliku ülevaate Eesti maksumarkidest (tempelmargid).

Eesti Filatelist on alati oma veergudel ruumi andnud ka teistele kogumisaladele. Seekord on detailset käsitlust ja loetelu leidnud meie mündid ja tuletikutoosi etiketid. On üllatav, kui palju leidus viimaseid Eesti meie iseseisvuse aastail. Enamik artiklitest on rikkalikult illustreeritud.

Eesti Filatelisti tüse sisu ja soliidne välimus on mitmel korral leidnud tunnustust rahvusvahelistel suurnäitustel. Ka hiljutisel CAPEX-näitusel Torontos leiti meie ajakiri olevat suure hõbemedali vääriline. Eesti Filatelisti värske number ei tohiks puududa ühegi koguja raamatukogus.

E. R.

Mõttesähvatusi

Ostame endile asju, mida meie ei vaja, et imponeerida inimeste ees, keda meie ei salli.

☆

Ajalool on eriline omadus naljatamiseks. Kommunismi saavutus seisneb selles, et ta kaitseb kapitalismi lubjastumise eest.

☆

Filosoof on mees, kel pole naistega õnne ning katsub seepärast kogu maailma kallistada.

☆

On palju luuletatud esimese inimese üle. Oleks ülim aeg luuletada viimase inimese üle.

Kogunud NIHITS

NIHITS

ÜKS ÕPETLIK VÄLJASÕIT

Kui inimene tööd ei tee, siis peab ta vähemalt hästi sööma ja paar korda aastas puhkusreisi tegema, et ammutada uut jõudu aja surnuksloömiseks. Et minu tühisus ei moodusta mingit erakordset nähtust selles Issanda mitmepalgelises loomaaias, siis tegin koos oma kodukonstaabliga, kelle nimi on Kurnäu, teise puhkusereisi sel aastal. Paigaks valisime välja Eifeli kiltmaa Belgia piiri ja kõrgesti austatud Rest-Germaania pealinna vahel. Kuna kuulun viimaste mohikaanlaste hulka Läänе-Euroopas, kes kõnnib veel kahel jalal nelja ratta asemel, siis otsustasime teha väljasõidu bussiga nagu see lihtrahva juures kombeks.

Vastaval pärastlõunal olime kokkulepitud bussipeatuses ühe roomaaegse kloostri ees. Ajajooksul kogunes veel teisigi kergeusklikke, kogusummas paarkümmend kogu ja nägu.

Pool tundi pärast lubadust veeres väike reisibuss ette. Algas kohe metsik trügimine nagu olnuks tegemist viimase päästepaadiga hukkuvalt laevalt. Kõige agaram oli väike palja pealaega vanamees. Murdis nagu Läänemere tuulenõel läbi vanemate daamide pekiõnnistuse ning võttis istet esimesel platsil nina peagu vastu tuuleklaasi. Järgmised trügijad pidid leppima odavamate platsidega tagapool vastavalt kasvatusele ja küünarnukkide vägevusele.

Ei olnud suurt lusti võtta osa pärismaalaste rahvusspordi harrastamisest. Seetõttu saime koos lugupeetud Kurnäu ja paari vanema daamiga kohad kõige tagumisel istmel niinimetatud kaljorka peale. Kui väike buss oli puupüsti täis publikumi, sõnas bussijuht:

„Minu bussis saavad kõige viisakamad inimesed alati kõige etemad kohad."

Tal oli õigus: tagumine iste oli teistest märksa kõrgem. Võis vabalt üle elektrilokkide ja paljaste pealagede hiilguse silmitseda ees kulgevat maanteelinti.

Kohe trügis minu palge ette eelpool mainitud väike vanamees. Tegi ettepaneku kohtade vahetamiseks. Saatsin ta puhtas eesti keeles paika, mida autodel ja bussidel pole olemas. Ta siivutu egoism oli kraasinud mu närvi karvaseks.

„Küll on armas kuulda üle hulga aja kallist emakeelt," pöördus minu poole kõrvalistuv soliidse olemisega vanem daam. Oleksin läinud esimeses bussipeatuses maha, aga see polnud võimalik. Piinliku olukorra päästis Kurnäu, kellele olen õpetanud mõnevõrra maakeelt. Nüüd ütles ta saksa keeles:

„Mu mees oli kolm aastat sõdurina Eestis ning õppinud selle keele paremad sõnad."

Vanem daam tahtis jätkata jutlemist saksa keeles, kuid vastasin napisõnaliselt, et olin Kihnu saarel metsavahiks.

Bussijuht, kes oli reisibüroo omanik, sohver ja reisijuht ühes isikus, tervitas publikut murrakus, millest õiget saksa keelt õppinud sotti ei saanud. Ta oli pidanud mõnikümmend aastat kepimehe ametit ning ostnud ümbruskonnast kokku sõralisi ja sarvilisi. Nüüd vanaduse päevil ta vedas vasikate ja lammaste asemel turiste mööda maad ringi.

„Tunnen Eifelit nagu oma püksitaskut," kinnitas ta. Nagu asitõendiks tõmbas taskust pooliku sigarijunni, mille pani vabrikukorstnana tossama. Ka teised taadid viskasid paberossid, plotskid, piibud või sigarid näkku. Bussis levis hõrgutav hõng just nagu oleks keegi ajanud tulega nõelusse välja tunamulluse kuhjapõhja alt.

Bussijuht oli kõva jutumees. Kõigepealt ta näitas seltskonnale suuremat torniga hoonet ja ütles, et on tegemist kirikuga, kus peetakse pühapäeviti jumalateenistusi. Kiriku naabruses oli pehkinud roigastest suur koppel.

„Siit ma ostsin 30 aastat tagasi soodsa hinnaga suure pulli. Jaajaa! Need olid alles ajad."

Esimese peatuse tegime ühe hauakivide töökoja juures.

„Siin võite tutvuneda kõikide kiviliikidega, mis siinkandis ette tulevad: basalt, graniit, punane liivakivi, kiltkivi ja kirju liivakivi. Need hauakivid käivad rohkem kui eluaja ja võib igaühele soojalt soovitada."

Kahjuks oli peatus liiga lühike, et endale üht põlist hauakivi välja valida. Edasi kulges sõit läbi võsamaastiku, kus metsateaduses kirjaoskamatuid tutvustati senitundmatute puuliikidega:

„See siin on mänd, siin on kuused, siin paar kaske ja kõige taga on tammemets. Tamm on hästi kõva puu ja sellest võib teha isegi mööblit."

Jutt käis kogu aja edasi:

„Siit võib osta jäätist, siit saab sooje vorste, siin on suvitajatele tuba vaba, siin külas pargib mu onupoeg vasikanahku, siin tegi mu naisevend talupidamisega pankroti, siin on odrapõld, mille saak läheb õlle tegemiseks." Ja nii ja nõnda edasi.

Pikem peatus tehti ühe võsakohviku ees. Kogu seltskond ründas kohvipoodi nagu olnuks vahepeal söögid ja joogid läinud tsheki peale. Väike taat, kellest eelpool juttu, muidugi kõige ees.

Tund aega keha kinnitatud, paberossi tõmmatud ja omal käel jalutatud, algas tagasisõit. Teel nägime veel mõndagi vaatamisväärsust nagu õhitud läänevalli punktrit, vana pärna, millele 50 aastat tagasi välk sisse löönud ja lagunenud aita, kus härra kepimees tutvunes 1922. aasta jaaniööl esmakordselt naiseliku anatoomiaga. Jutumulin jooksis kogu aja nagu Naroova jõgi. Kõik pisiasjad väärisid märkimist, välja arvatud tegelikud vaatamisväärsused.

Õhtuhämaruses oli reis tehtud. Oli esimeseks kuid samaaegselt tagumiseks korraks selle eriskummalise reisijuhiga. Aga oli ka omast kohast õpetlik. Igatahes nalja sai selle väikse raha eest rohkem kui õigus.

NALJAD

Uudishimulik naine küsib pulmareisilt naasnud noorikult:

„Kuidas mesinädalad ka olid?"

„Olin neliteistkümmend päeva ja ööd järgemööda voodis."

„Siis olete lausa õnnega koos," kadetseb uudishimulik.

„Seda ei saa just öelda. Mul oli gripp."

☆

Kaks venelast, Pjotr ja Ivan otsustavad minna vabatahtlikult Siberisse tööle. Nad lepivad kokku, et Pjotr sõidab enne ja sondeerib maad. Kui olukord soodus, siis sõidab Ivan järele. Kui olukord on hea, siis kirjutab Pjotr sinise ja kui olukord räbal, siis punase tindiga.

Kuu aega hiljem saab Ivan kirja, mis kirjutatud sinise tindiga. Kirjas seisab: „Olukord on seamoodi hea. Aga ma traalisin kogu ümbruskonna poed läbi, aga kuskilt pole punast tinti saada."

☆

Kaks patsienti vestlevad arsti ootetoas. Üks sirvib ajakirju ning ütleb:

„Pean vist minema teise arsti juurde."

„Miks?" imestab teine.

„See arst siin on vist väga noor nolk. Ta ajakirjad on alles kolm kuud vanad."

Säilitame oma kultuuripärandi Eesti Kunstide Keskuse
KUNSTIHOONES
Annetused ja pärandused fondi on tulumaksu vabad.

Kuulutus ühes prantsuse ajalehes:

„Põllumees, 32 aastat vana, otsib tutvust neiuga, kel on traktor. Päevapilt koos traktori pildiga selle lehe talitusse."

☆

Teatri kassapreili tõusikule:

„Miks ostate juba kolmandat korda omale pileti?"

„Uksehoidja on mul juba kaks piletit puruks rebinud."

☆

Vanem daam läheb kosjakontorisse ning esitab päris resoluutselt oma soovi:

„Otsin meest, kes ei suitseta, ei joo, ei mängi kaarte, ei käi jalgpalli-võistlustel ega vaata nooremate naiste jalasääri."

„Selliseid mehi on meie linnas ainult üks," vastab kosjasobitaja.

„Kus ta on?"

„Raidkujuna linnapargis."

☆

Münchenis äratas üldist tähelepanu üks vana ja igast küljest nässus auto, mille tagaaknal seisis suur silt:

„Ettevaatust! Võitja kümnel liiklusõnnetusel."